PROSVETNI DELAVEC

Štev. 7 Ljubljana, 13. aprila 1956 LETO VII.

Urejuje uredniški odbor. Odgovarja Jože Zorn. Uredništvo in uprava Nazorjeva 3/I. Telefon številka 21-397 — Letna naročnina din 800.—. Štev. ček. računa 60-KB-1-Ž-140 — Tisk Časopisno založniškega podjetja Slovenski poročevalec.

GLASILO ZDRUŽENJ PROSVETNIH DELAVCEV

Problematika dijaških domov

na seji Sveta za prosveto in kulturo, dne 6. aprila 1956

V našem šolstvu so dijaški domovi in internati pri strokovnih šolah pomemben činitelj pri izvajanju načel o enaki pravici vseh državljanov do izobrazbe in šolanja.

Domovi omogočajo šolanje mladini, ki živi daleč od šolskih centrov in se zaradi tega, ali iz kakih drugih razlogov, ne bi mogli šolati na srednji ali strokovni šoli. Seveda pa v domovih ne stremimo samo za tem, da bi preskrbeli mladini hrano in stanovanje in jo s tem odtegnili možnosti izkoriščanja s strani privatnih stanodajalcev, prizadevamo si nuditi ji možnost za široko izobrazbo in jo vzgojiti v duhu socialističnih načel tako, da bi bila za vzgled vsej ostali mladini.

V ta namen imamo danes 118 domov z 10709 gojenci.

Toda na tem področju so stvari, ki domove resno ovirajo pri izvajanju postavljenih nalog in uresničenju smotrov. Problemi izvirajo v glavnem iz težkega materialnega in finančnega stanja domov, kakor tudi iz neustreznega sestava vzgojnega osebja. V nadaljnjem o tem nekaj podatkov.

STANJE STAVB

Stavbe, v katerih so nameščeni domovi in internati, so vse prej kot vzgojne ustanove. V večini primerov so to stare stavbe, samostani, barake, gradovi in podobno, ki niso bili namenjeni za vzgojne ustanove. Danes so mnoge od njih pred razpadom, ali pa so take, da bi bilo potrebno investirati milijone za njihovo preureditev. Mnogi prostori so izredno hladni in vlažni, inštalacije stare in obrabljene. Večino prostora zavzemajo spalnice, poleg teh so kvečjemu še učilnice. Malo je domov, ki bi imeli še kake prostore za interesno zaposlitev, (delavnice) za razvedrilo (igralnice), družabno življenje itd. Tam, kjer so barake, je situacija še težja. V sami Ljubljani je nekoliko domov, ki ne ustrezajo zdravstvenim zahtevam in so — lahko rečemo — tudi življenjsko nevarni. Take stavbe je težko držati v dobrem stanju. Redki so domovi, ki bi se mogli primerno ogrevati. Barak, ki so že pred leti odslužile, ni vredno popravljati. Vsako investiranje v take stavbe je odvečno in nekoristno. Skrajni čas je, da pogledamo dejstvom v oči in podvzamemo hitre in nujne ukrepe. Okrajni in občinski ljudski odbori, ki so sicer dolžni kriti stroške investicij za domove, tega stanja ne morejo tako hitro rešiti kot je potrebno. Tembolj pa bi to morala biti skupna skrb tistih panog gospodarstva, ki čakajo na kader in imajo materialne možnosti za hitro reševanje tega problema. Povsod radi investiramo, povsod skrbimo za hitro reševanje in zboljšanje dejanskega stanja, toda tam, kjer živi mlad človek, pa vse prepočasi reagiramo.

MATERIALNI IN FINANČNI PROBLEMI

Dejstvo, da so domovi finančno samostojni zavodi, daje sicer možnosti za prožnejše poslovanje, toda razni dopolnilni predpisi, ki veljajo za vse samostojne finančne zavode in se uveljavljajo dobesedno tudi pri domovih, ne ustrezajo namenu takih ustanov. Domovi niso proizvodne ustanove. Ker pa jih predpisi tako opredeljujejo, postaja njihov položaj iz dneva v dan težji. Oskrbnine se zvišujejo iz leta v leto in stojimo pred dejstvom, da jih bo treba ponovno zvišati zaradi izdatkov in obveznosti, ki jih določajo nove uredbe in dopolnilni predpisi. Poglejmo lestvico zviševanja oskrbnin v zadnjih letih. Leta 1952 je znašala oskrbnina v dijaških domovih 2.800 do 3.000. Leta 1953 je znašala oskrbnina 3200 do 3500 din. V tem času so domovi prejemali večje dotacije in podpore. Tako so ustanovitelji prispevali 35% za socialno zavarovanje iz svojih proračunov. Do meseca septembra 1954 je znašala oskrbnina 3800 din. Ustanovitelji so odklonili nadalnje plačevanje 35% prisp. za soc. zavarovanje in ga sedaj plačujejo domovi sami. Poleg tega so se cene nekaterim življom in raznim uslugam med tem časom zvišale, čemur je nujno sledilo zvišanje oskrbnine.

V letu 1955 so začeli domovi poslovati na podlagi Zakona o soc. zavodih ter po navodilih o finansiranju, fin. poslovanju in določanju strukture cene in o skladih fin. samost. zavodov. Po teh navodilih obračunavajo uprave domov dijakom dejanske stroške oskrbovanja. V strukturo cene oskrbnega dne so vračunani vsi izdatki, ki jih dom dejansko ima v svojem poslovanju. Uredba obvezuje ustanovitelja samo na plačevanje osebnih izdatkov za prosvetno in zdravstveno osebje ter finansiranje investicij. Po novi strukturi cen oskrbnega dne so se zvišale oskrbnine v domovih od 3800, 4800 do 5000 din. Poleg tega so sledili še razni predpisi, ki so tudi vplivali na višino oskrbnine, med drugim Uredba o spremembah in dopolnitvah predpisov o plačah uslužbencev drž. organov in ustanov. Zvišanje plač je vplivalo na zvišanje oskrbnine. Zvišanju plač so sledila pavšalna zvišanja cen industrijskim in živilskim artiklom, kakor tudi raznim uslugam. Zaradi vsega tega se je nujno morala zvišati oskrbnina od din 4800 na 5000, 5300 do 6000 din.

Da se po dosedanjih predpisih domovi ne ločijo od proizvodnih podjetij in raznih gostinskih obratov, potrjujejo še naslednji primeri. Presežki iz letnega poslovanja se smatrajo kot dobiček. V domovih ni dobičkov. V rednem poslovanju domov je možen presežek, ne pa dobiček. Nerealno planiranje posameznih postavk letnega predračuna in njih manjša realizacija vodi do presežka, ne pa do dobička. Presežek pa nastaja iz subvencij ustanoviteljev, iz postranskih dejavnosti nekaterih domov in podobnega. Pri sedanjih potrebah naših domov bi lahko takoj porabili še več »dobičkov« kot se jih dejansko ustvarja. Vendar jih zavodi zbirajo in jih štedijo, da bi jih ob potrebi kar se da ekonomično in učinkovito porabili.

Ker pa se smatra presežek za dobiček, morajo dijaški domovi odvajati v Zvezni rez. sklad 6% doseženega »dobička«!

Po Uredbi za izvrševanje Zakona o stanovanjskem prispevku so vsi fin. samostojni zavodi zavezanci tega prispevka in tudi dijaški domovi. S to uredbo se plačni sklad domov zviša za 10% ozir. zvišajo se oskrbni stroški v domovih od 70 do 120 din mesečno na gojenca.

Nova določila Narodne banke postavljajo domove v izredno težak položaj in finančno zagato. Po navodilih Narodne banke morajo dobavitelji izterjati dolžne zneske v 5 ozir. 8 dneh, sicer jim banke znižajo za toliko obratne kredite. Domovi pa ne morejo prisiliti gojence, naj brez izjeme plačujejo oskrbnine vnaprej. Obvezni dajalci štipendij, podpor, oskrbovalnin — okraji, podjetja in starši — večinoma ne poravnajo svojih obveznosti vnaprej, ker jih praktično nekatere od teh povsem upravičeno ne morejo plačati. Banke potem za najmanjše stvari blokirajo tekoče račune in s tem še bolj ovirajo že itak težko poslovanje domov.

Vzdrževanje inventarja in prostorov pomeni močno obremenitev oskrbnega dne. V večini domov je stanje inventarjev slabo, pri nekaterih celo obupno. Ob pododevanju stavb, ki so služile drugemu namenu, so domovi pododevali tudi inventar, ki bi lahko služil kot starina, ne pa kot oprema.

Za znižanje oskrbnine in izboljšanje sedanjega poslovanja so nujni tile ukrepi:

1. Priznati domovom in internatom izjemen status, tako da bi vsa razpoložljiva sredstva služila izboljšavam ustanove.

2. Ustanovitelji domov naj bi prevzeli del stroškov oskrbovanja, zlasti del stroškov upravne režije. V strukturo oskrbnine, ki jo plačuje gojenec, naj bi se vračunali samo izdatki za prehrano, stanovanje in vse, kar gojenec neposredno troši.

3. Spremeniti ozir. vkskladiti Uredbo o štipendijah z višino oskrbnine v domovih. Višina štipendije ni v skladu z višino oskrbnine in znaša samo 4.000 din za srednješolca. Zato bi bilo prav, če bi se v Zakonu o štipendijah dala možnost, da se otroške doklade ne štejejo v višino štipendije ali da možnost za zvišanje štipendij, ker se prav v srednjih, zlasti v strokovnih šolah, šola največji odstotek otrok delavcev, kmetov, nižjih uradnikov in podobno, katerih povprečne plače ne presegajo 8.000 do 9.500 din.

4. Razdeljevanje sredstev iz fonda za kadre pri strokovnih združenjih, zbornicah naj se smotrneje in pravičneje vrši. Nujno bi bilo, da se centralni fondi teh združenj in zbornic razdelijo po republikah.

VPRAŠANJE VZGOJNEGA OSEBJA

V dijaških domovih je v tem šolskem letu zaposlenih 381 oseb, to je 119 upravnikov in 262 vzgojiteljev. Upravnikom je poverjeno splošno upravno ter pedagoško vodstvo, vzgojiteljem pa vzgoja mladine v izvenšolskem času, pri domačem učnem delu ter svobodni zaposlitvi in razvedrilu. Vzgojno delo je v domovih, kakor v šolah, usmerjeno sicer k skupnemu smotru in vsebuje zato tudi skupne naloge; vendar pa se delo po vsebini, oblikah in metodah razlikuje od učno-vzgojne vsebine in metod v šolah. Zaradi teh posebnosti bi moral vsakdo, ki hoče uspešno opravljati svoje delo v domovih, imeti ustrezno vzgojno usposobljenost, ki ni istovetna s strokovno usposobljenostjo učitelja ali profesorja — šolnika.

Uredba o zvanjih v prosvetni službi predvideva poklic vzgojitelja. Naših vzgojiteljev pa doslej nismo posebej šolali za ta poklic. Ko smo pred leti odprli šolo za vzgojiteljice predšolskih otrok, je bil predlog za otvoritev oddelka za šolanje vzgojiteljev v domovih in internatih zavrnjen iz razloga, ker bi bili absolventi srednje šole vse premladi, v življenju premalo izkušeni, da bi mogli z uspehom izvrševati odgovorne naloge v procesu formiranja osebnosti mladega človeka. Zato je takratno Ministrstvo za prosveto osvojilo stališče, da lahko postane vzgojitelj v domu učitelj ali drug pedagoški delavec z večletno uspešno pedagoško prakso in ustrezno moralno-politično kvalifikacijo. Takega osebja pa seveda ni dovolj niti za današnje potrebe šolstva, še manj pa ga je bilo pred leti. Zato je le redkokateri dober pedagog prešel na internatsko delovno področje. Več je takih, ki pri polni učni obveznosti na šoli opravljajo v prostem času še honorarno službo v internatu. Zaradi stalnega pomanjkanja strokovnega osebja pa smo v domove nameščali tudi nekvalificirano osebje ne glede na splošno izobrazbo, če smo jim v moralno-političnem oziru zaupali. Med temi, kakor tudi med učitelji, pa se je vrinil v dom marsikdo iz čisto osebnih interesov. Vanje so se zatekli učitelji in profesorji, ki so si prizadevali priti v mesto ali večji službeni kraj, kjer slučajno ni bilo prostega mesta na šoli, pa so »žrtvovali leto ali dve« in počakali na tako mesto kot vzgojitelji v domovih. Nekateri, zlasti študenti, so se zaposlili v domovih, ker imajo v njih poleg zaslužka še stanovanje in cenejšo prehrano. Med domskimi vzgojitelji najdemo odslužene učitelje, zrele za pokoj ali zdravljenje, pa tudi take, ki so se na šoli izkazali za nesposobne pa so prišli v dom še na zadnjo preizkušnjo in ostali v njem ne glede na to, kako in kaj delajo.

Po takem »izbiranju« vzgojnega osebja, ki se izvaja že vse od začetka in se zadnji dve leti le počasi, počasi izboljšuje, je današnji sestav osebja naslednji:

Osebje glede na zaposlitev:

a) 119 upravnikov, 64 t. j. 53,7% upravnikov je nameščenih v domovih in jim je to delo glavna zaposlitev; 55 t. j. 46,3% upravnikov so ravnatelji ali predavatelji na šolah in hkrati vodijo dom ali internat, ki je upravno združen z ustrezajočo šolo (zlasti velja to za internate pri strokovnih šolah).

b) 262 vzgojiteljev; 161 t. j. 61,4% vzgojiteljev je nameščenih v domovih; 101 t. j. 38,6% vzgojiteljev je nameščenih na šolah, večinoma s polno učno obveznostjo, hkrati pa v nadurah delajo kot vzgojitelji (prefekti).

V celoti je torej 225 t. j. 59% v domovih nameščenega osebja s polno delovno obveznostjo, 156 t. j. 41% z delno (nadurno) zaposlitvijo.

Osebje glede na izobrazbo:

135 t. j. 35,4% ima učiteljsko izobrazbo; 66 t. j. 17,3% ima srednjo strok. izobrazbo; 63 t. j. 16,5% ima niž. sred. izobrazbo.

61 t. j. 16% ima višjo in visokošolsko izobrazbo (predm. učit. in profesorji ter drugo visokokvalificirano osebje, n. pr. inženirji v strokovnih šolah, ki so hkrati tudi vzgojitelji v internatu pri šoli).

36 t. j. 9,5% je študentov, večinoma visokošolcev.

20 t. j. 5,3% je upokojencev, večinoma učiteljev starih nad 60 let.

H gornjim podatkom, s katerimi ni težko pojasniti očitkov, da v naših domovih ni vse tako, kot bi moralo biti, je treba reči še to, da med prosvetnimi delavci ni interesa za domsko delo, ker je na splošno manj poznano, nižje vrednoteno od šolskega dela, v katerem je lažje pokazati konkretne uspehe, kakor v internatu. Precejšenj del kvalificiranih in nekvalificiranih vzgojiteljev sploh ne namerava ostati v tej službi. Učitelji in profesorji težijo nazaj na šole, med njimi tudi učitelji in vzgojitelji pripravniki, ki so že po nekaj let v domovih.

Ker imamo v domovih predvsem na šolo orientirane ljudi, dajejo ti tudi v svojem delu glavni poudarek učenju in učnim uram, ki je postala prevladujoča in značilna oblika dela v naših internatih. Učenje pod disciplino učnih ali celo »strogih« učnih ur je za vzgojitelja najenostavnejša delovna oblika. Organizaciji svobodne in interesne zaposlitve, neposrednemu vzgojnemu delu s posamezniki in kolektivi, navajanju na kulturno-higienske navade, oblikovanju mladine na vseh vzgojnih področjih — se v internatih manj posvečajo.

Stanje se glede na navedeno probelmatiko ne bo samo po sebi popravilo. Boljše vzgojne uspehe smemo pričakovati šele takrat, ko bo delal z mladino v domovih kader pedagoških delavcev, ki se bo za ta poklic zavestno in prostovoljno odločil, se zanj temeljito strokovno pripravil, ki bo široko izobražen in karakterno izoblikovan. Dobrih vzgojiteljev, ki bi predstavljali stalen kader, seveda ni mogoče presajati iz šolskega na izvenšolsko področje, treba jih je usposobiti odnosno izobraziti v rednih šolah.

Uveljavljanje družbenega upravljanja šol

V pisarni okrajnega tajništva za prosveto OLO Ljubljana je zazvonil telefon. Iz daljave se je oglasil predsednik šolskega odbora iz R. in javil sejo svojega odbora, ki bo zvečer v šoli. Ker sejo želijo starši in zastopniki družbenih organizacij in je dnevni red zelo pester ter potreben nujne obravnave, prosi predsednik za udeležbo tudi zastopnike okrajnega tajništva za prosveto.

Šolski odbor je bil, razen enega člana, že zbran, ko sta prišla prosvetna inšpektorja s pristojnim referentom za šolstvo občinskega sveta za prosveto na mesto. Na sejo je bila povabljena tudi mati neke učenke, mladinci, učenci kmečko gospodarske šole in učiteljstvo, ki naj bi pojasnjevalo k točkam dnevnega reda:

1. pritožba matere zaradi pretepanja,

2. obravnava spora med učiteljstvom na šoli,

3. izvolitev, oziroma zamenjava predsednika.

K prvi točki pojasni prisotna mati, kako je učiteljica pretepla njeno hčerko, učenko IV. razreda, in zapovedala razredu, da ne sme nihče 14 dni govoriti z njo. Vse to pa zato, ker ima učenka predolg jezik.

Ker se materi tak odnos učiteljice do hčerke ne zdi pravilen, je prosila šolski odbor za pomoč.

Za pojasnilo k tej pritožbi je bila povabljena na sejo tudi prizadeta učiteljica, ki pa se povabilu ni odzvala z izgovorom, da je bolna. Ko je njen mož, tudi učitelj, zadevo pojasnjeval, se je skliceval na šolsko upraviteljico, da tudi ona tepe otroke, kar je upraviteljica tudi priznala z izgovorom, da je tepla samo z vezalkami za čevlje, ker je morala napraviti red, katerega učitelj ni bil zmožen napraviti sam.

Cel potek razprave je pokazal, da na šoli ne vlada pravilen odnos do učencev in prav tako ne med učiteljstvom samim.

Še bolj razburljiv je bil razgovor pri drugi točki, ki je pokazal nizke vzgojne kvalitete učiteljstva. Štirje so na šoli: zakonski par v enem taboru, ostali dve učiteljici v drugem taboru. V prvem taboru vodja kmečko gospodarske šole z nekaterimi učenci te šole, v drugem taboru šolska upraviteljica s svojimi privrženci. Vodja kmečko gospodarske šole ne dela skupaj s šolskim upraviteljstvom, ki ni poučeno o urniku in delu kmečke mladine. Ta pa hodi po šolski zgradbi in se zbira v večernih urah v privatnem stanovanju vodje, kjer imajo vaje za igro. Pri teh vajah, katere bi lahko imeli v šolski učilnici, če bi seveda prihajali pravočasno in o tem obvestili šolsko upraviteljstvo, ki bi jim dalo ključ, ali pa v dvorani Svobode, kjer so tudi drva, peč in soba za garderobo, pa mladinci zbirajo denar za žganje in ga med vajami pijejo. Ker to traja dalje v noč, se mladinci pod vplivom alkohola sprostijo, postanejo domači, v šolski zgradbi se kali nočni mir, kar privede do intervencije šolske upraviteljice. Že itak slab odnos med dvema učiteljskima taboroma privede nato do očitkov, zmerjanja in natolcevanja in to vpričo mladine, ki izgublja tako spoštovanje do učiteljstva.

Številne matere zaskrbljeno gledajo, kako njihovi otroci pod okriljem kmečko gospodarske šole v stanovanju učiteljstva popivajo, zapravljajo denar in se navajajo na alkohol, posebno pa na žganje, ki zastruplja in podivja mladi organizem. To so prisotni mladinci tudi potrdili.

Zastopnik občinskega komiteja, dober poznavalec kraja, je nato pokazal na stanje mladine v okraju, na popolnoma iztirjeno delo kmečko gospodarske šole in na neznosen medsebojni odnos obeh učiteljskih taborov, ki kvari ugled šole.

Po teh ugotovitvah je odbor soglasno sklenil: obe učiteljici, ki sta na šoli tepli učence in vodifelja kmečko gospodarske šole, ki je zavajal mladino v alkoholizem, je treba takoj prijaviti disciplinskemu sodišču, kmetijsko gospodarsko šolo pa zaradi slabih učnih moči in njihovega načina dela takoj ukiniti. Oba učitelja zakonca naj se zaradi nevzgojnih odnosov na šoli, pijančevanja in zavajanj mladine v alkoholjzem odpusti iz prosvetne službe.

Tako imamo v okraju prvi primer da so šolski odbor in družbene organizacije pristopile k družbenemu upravljanju šolstva, ki edino lahko hitro in uspešno na samem mestu reši tudi najtežja vzgojna vprašanja.

Drago Vončina.

ZAHVALA

Dijaki V. letnika koprskega učiteljišča smo z veseljem sprejeli sklep Uprave Prosvetnega delavca, da bo brezplačno pošiljala po nekaj izvodov PROSVETNEGA DELAVCA zadnjim letnikom učiteljišč Slovenije.

V našem razredu je devet naročnikov, deset pa jih dobiva Vas list brezplačno; vseh skupaj nas je šest in dvajset. S tem ste nam omogočili, da se že kot dijaki seznanjamo z vprašanji, ki bodo kmalu tudi za nas aktualna.

Za Vašo uvidevnost se Vam iskreno zahvaljujemo.

Dijaki V. letnika koprskega učiteljišča

Ureditev šolskih učilnic

Če pomislimo, kako mnoga podjetja in tovarne skrbijo, da pripravijo svojim delavcem njihove delovne prostore prijetne in mikavne, je toliko bolj važno, da tudi mi naši mladini uredimo učilnice tako, da bodo čimbolj privlačne in zdrave.

Kot smo že rekli v prejšnjem sestavku, naj bi bile šolske učilnice velike za 35 učencev in merile 8 X 9 m = 72 m², da je tako za vsakega učenca najmanj 2 m² površine. V takem prostoru lahko pride učitelj k vsakemu učencu, mu pomaga in posveti individualno pažnjo; učenec nemoteno dela, ima pri tem dovolj zraka in svetlobe. Višina učilnice naj bo 3,2 m, da pride na vsakega učenca okoli 6,5 m³ zraka. Površina oken v učilnici mora znašati 1/5 površine njenega poda, ker pri tej svetlobi učenčev vid manj trpi. Okna morajo biti pomaknjena dovolj visoko pod strop, da je osvetljena do notranjega zidu cela učilnica in da vsi učenci, ki ob njem sedijo, vidijo nebo. Učilnice morajo biti obrnjene na južno ali jugozahodno stran, tako da pada svetloba na šolske mizice z leve strani in ne more desna roka metati sence na papir.

Ni dovolj, da stene samo prepleskamo in damo vsaki sobi drugačno pomirjajočo, sončno svetlobo, prijazno in harmoničnoh barvo, kar sicer napravi pleskar po našem naročilu, vse ostalo pa je prepuščeno učitelju in učencem samim ter njihovi iznajdljivosti in okusu.

Sodelevanje učencev pri ureditvi učilnic pa je velikega vzgojnega pomena. Učenci izdelujejo slike ze okrasitev šolskih sten in izdelujejo zanje tudi razne okvirje. Okvirji naj bodo matirani ali barvasti in obešeni po stenah v enaki višini. Če pa nimamo na razpolago okvirjev, potem lahko nalepimo risbe na hrbtno stran tapetnega papirja ali pa jih rišemo na tapetnem papirju samem.

Ni pa pravilno, da bi bile te risbe potem stalno izobešene, temveč jih večkrat menjamo, bodisi po letnih časih, raznih praznikih, doživetjih učencev, izletih itd.

Tudi izdelki iz lepljenja barvastega papirja lepo poživijo stene učilnic. Kot okrasek sten nam dobro služijo izdelki ročnega dela, na primer v šoli izdelanih stenskih preprog, mozaikov barvastega kamna in stekla, žganih pečnic, mavčni izdelki, izdelki iz žice ali valjanca.

Toda ne samo stene, temveč tudi oprema učilnice lahko olepša notranjost in vtis učilnice. Barva pohištva naj bo v skladu s stenami. V učilnici naj bodo nameščene steklene omare, v katerih so lahko razstavljeni izdelki učencev. Po šolskih hodnikih so lahko nad obešalniki za obleko police, katere izrabimo kot razstavni prostor. Tudi v učilnici lahko marsikje napravimo tako razstavno mizo in jo okrasimo z raznimi izdelki učencev, kar potem menjavamo in dopolnjujemo z novimi in lepšimi izdelke ob novem letnem času ali prazniku, n.pr. spomladi prve cvetlice v vazah, kaljenju, herbarijih, v jeseni gozdne, poljske sadeže, zbirke semen, lesa; pozimi slike iz zimskega življenja, ptičje krmilnice, sanke, smuči, poljsko orodje itd., vse to, o čemer smo se učili v šoli in izdelali pri ročnih delih. Na tak način bomo vzgojili učence za opazovanje, za delo, kritično ocenjevanje izdelkov ter veselje do dela in praktičnosti. Ako vrženo učencev izdelek v omaro, kjer leži do konca šolskega leta, smo namen in cilj dela zgrešili, šolske stene in učilnica sama pa so take, kot so bile nekdaj jetnišnice in vojašnice.

Vzdrževanje snage v šolskih učilnicah

Šolski upravitelj in razrednik morata posvetiti snagi šolske zgradbe precej pozornosti. Stalno vzdrževanje snage, brisanje prahu itd. ima vzgojni in higienski značaj.

Učence je treba stalno navajati, da skrbijo za snago, si brišejo noge ob vstopu v zgradbo in učilnico, da ne mečejo smeti in odpadkov na tla itd.

Ob vhodu v šolsko poslopje moramo namestiti strgala za obutev in slamnate predpražnike, da si učenci lahko dobro očistijo obutev. V garderobi se sezujejo in nataknejo copate, s katerimi potem stopijo v učilnico. Na ta način ohranimo učilnico higienično in brez velikega prahu, učenci so med poukom v topli obutvi, ob deževnih in zimskih dneh preprečujemo prehlade, ko pridejo učenci v šolo mokri, olajšamo šolski snažilki naporno delo čiščenja itd.

Za razne odpadke je treba namestiti v učilnici in hodnikih posebne košare, katere vsak dan izpraznimo. Po hodnikih pa razmestimo higienske pljuvalnike, katere je treba stalno umivati.

Zelo važno je stalno čiščenje šolske zgradbe, ki naj se opravi vsak dan po končanem pouku. Po odhodu učencev iz šole je treba odpreti vsa okna in vrata, da nastane prepih, ki hitro in temeljito izčisti zrak in prah iz učilnice. Med tem snažilka pobere košare ali zaboje z odpadki, jih izprazni v smetišče, pomije pljuvalnike, iztepe predpražnike in očisti strgulje in blato. Pod v učilnicah, ki naj bo parketiran, je treba pomesti s posebnimi omeli in ga nato zgladiti s cunjami. Vsak mesec enkrat pa je treba pod natrevi s parketnim loščilom, navaden pod pa vsak mesec temeljito pobrisati.

Vsakodnevno brisanje prahu s šolskega pohištva je treba izvršiti poldrugo uro po pometanju z ovlaženo krpo, potem ko se je prah temeljito usedel. Pol do ene ure po tem je šele končano zračenje sob. V zimskem času zadostuje za zračenje polovico manj časa. Stranišča, garderobo in stopnice je treba pri vsakodnevnem čiščenju umivati s toplo vodo, sedeže na straniščih pa z 1 odstotkom klorovega apna.

Zjutraj, pred pričetkom pouka, je treba s šolskega pohištva z vlažno krpo še enkrat pobrisati prah in izvršiti še kratko zračenje prostorov, tako da pred prihodom učencev vse sije od snage in reda ter da je v učilnicah popolnoma svež zrak.

Tedensko pa je treba še enkrat temeljito očistiti pod, obrisati prah z omar, vrat, okenskih okvirjev, zidu s slik in svetilk.

Glavno čiščenje šolskih prostorov je poleti med glavnimi šolskimi počitnicami, ko prebelimo učilnice, hodnike, stranišča, zakitamo stekla v oknih, popravimo ali prepleskamo okna itd., kar pa mora biti vse točno predvideno in pravočasno izvršeno, da ne ovira rednega pouka ob novem šolskem letu.

Šolsko zgradbo moramo stalno zračiti s pomočjo stenskih zračnikov ali odpiranja gorenjih delov oken in vrat. Pri starejših šolskih zgradbah je to lažje, dočim je pri novih šolah to že predvidel stavbenik.

Da je zrak v učilnicah vedno svež, je treba odpreti okna v vsakem odmoru, učenci pa so v tem času na hodniku ali v skupinskem prostoru. V dneh, ko zunanji zrak ne zmanjšuje predpisane temperature v učilnicah, naj bodo okna odprta.

Zgradbo je treba v mrzlih dneh stalno segrevati. Temperatura, ki ustreza higienskim zahtevam, mora biti v učilnici + 16° C.

Če učilnico segrevamo s pečmi, je treba te kuriti pred pričetkom pouka, da se potem med poukom zaradi dihanja in to plote teles ne občuti dvig temperature, ko se medtem peči ohlajajo in njih temperatura pada. Pri kurjenju peči moramo paziti, da spodnjih vrat predčasno ne zapremo, ker bi lahko nastala zastrupitev z ogljikovim monoksidom.

Šolska zgradba ne sme biti vlažna, ker je vlaga škodljiva za otroke, učiteljstvo in tehnično osebje. Poleg tega se v vlagi razvijajo glive, ki so uničile že mnogo zgradb in šolskega inventarja. To je pogosto posebno na deželi, kjer imajo vlažne kleti, katerih dovolj ne zračijo, ali pa uporabljajo pri popravilih surov in okužen material. Če se pojavijo glive (lesna goba), je treba takoj odstraniti okužne dele, očiščene in sosednje dele pa namazati s karbolom.

Kot smo že rekli, je treba šolske prostore urediti tako, da so okna učilnice obrnjena na jug ali jugovzhod. Le tedaj je v šolskih prostorih dovolj sončnih žarkov in so učilnice dovolj razsvetljene. Važno je tudi, da šolskih oken ne zakrivajo bližnje zgradbe. Svetla barva sten, poda in pohištva vpliva na osvetljenost učilnice. Vrata in okenski okviri naj bodo prepleskani z belo oziroma svetlo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Iz poročila Republiške inšpekcije

(Na 18. seji Sveta za prosveto in kulturo)

VAJENSKE SOLE

Po stanju s 1. februarjem 1956 je v LRS 90 vajenskih šol, od teh je 70 šol s celoletnim poukom, ki jih vajenci obiskujejo po dva do tri dni v tednu (15 učnih ur), 20 pa je periodičnih šol s strnjenim tromesečnim oz. štirimesečnim poukom. Trimesečni pouk imajo vse vajenske šole obrtno-industrijske smeri, štirimesečni pouk pa periodične trgovinske vajenske šole.

Število učencev vajenskih šol v šol. letu 1955-56 se je povečalo za dobrih 1000 učencev. Računamo, da obiskuje letos vajenske šole pribl. 14.700 vajencev, 400 nevpisanih pa bo poklicanih v tečaj. Dokončno število je mogoče dognati šele ob zaključku šol. leta, ko so znane številke učencev tudi druge in tretje izmene periodičnih šol ter število vajencev, ki ne obiskujejo vajenske šole in bodo poklicani v vajenske tečaje. V lanskem šolskem letu je celokupno število vajencev znašalo le 13.910. Povečanje je nastalo zaradi močnega vpisa v prvi razred (pribl. 5400), odpadel pa je lanskoletni tretji razred, ki je bil precej šibak (3856).

Zaradi specifične organizacije pouka na vajenskih šolah (veliko število strokovnih predmetov po posameznih poklicih) je število honorarnih predavateljev izredno visoko. V letošnjem letu je od 1003 predavateljev na vajenskih šolah samo 120 stalnih ter 875 honorarno nameščenih. Od 90 upraviteljev je le 54 stalno nameščenih. Opaziti je, da so na splošno vajenske šole, na katerih so honorarni upravitelji, slabše od vajenskih šol s stalnimi upravitelji. Okrajni ljudski odbori opravičujejo to stanje s pomanjkanjem prosvetnega kadra.

Učni uspeh. Analiza učnega uspeha je napravljena za 85 vajenskih šol (manjkajo VŠ za trgovsko stroko Brežice, Novo mesto, Murska Sobota, VŠ za invalidno mladino Kamnik ter VŠ za razne stroke Kočevje, ki jih okrajna tajništva za prosveto niso vnesla v okrajne sumarnike). Uspeh je 70.7%. Najslabši je v okraju Ptuj (64.7%), najboljši pa v Trbovljah (84.1%).

Učni uspeh na strokovnih šolah je zelo težko presojati s stališča splošnoizobraževalnih šol. Glavna težava je v tem, ker učenci posameznih, istovrstnih razredov nimajo enotne splošne izobrazbe. Prav tako je nezadovoljiva splošna izobrazba učencev, ki so dovršili 4 razrede gimnazije. Nadalje dnevna 8-urna zaposlitev učencev-vajencev negativno vpliva na njihov telesni kakor tudi duševni razvoj. Poleg tega je izživljanje starejših učencev v prostem času nekontrolirano, neurejeno in slabo izrabljeno za njihovo psihofizično rast.

Pouk. V I. polletju je bil pregledan pouk splošnoizobraževalnih predmetov na večini vajenskih šol. Slabše pa je s strokovnimi inšpekcijami. Teh je bilo le pribl. 40. Iz poročil je razvidno, da je glavna hiba pouka na vajenskih šolah v tem, da predavatelji ne poučujejo dovolj nazorno. Deloma bi se to moglo opravičiti s pomanjkanjem učil. Nekoliko se bo situacija izboljšala s fondom za kadre pri republiški obrtni zbornici, ki je do konca l. 1955 razdelila vajenskim šolam nad 20 milijonov din. Veliko oviro pri pouku povzroča pomanjkanje učnih knjig. V pripravi so sledeče učne knjige: spisje za vajenske šole, strokovno računstvo za kovinarsko stroko ter Tehnologija kovinarstva.

Poleg tega je že izšlo nekaj skript, ki jih je založilo Združenje učiteljev in profesorjev strokovnih šol.

Ker je ves pouk strokovnih predmetov izključno prilagojen stroki, je občutna pomanjkljivost pri izvajanju pouka ta, da se predavatelji ne morejo posluževati učil in ponazoril, ker teh šole ne posedujejo. Tako se pouk razvija izključno ob kredi in tabli ter v veliki večini v narekovanju snovi.

Posebna hiba pouka je praktično delo vajencev, ki se sicer kontrolira preko delavniških dnevnikov, vendar kontrola ni uspešna, kajti mojster-obrtnik nima sistematično urejenega praktičnega pouka.

Gradnja vajenskih šol se ni premaknila z mrtve točke, čeprav so ponekod razmere — obupne.

Le združenje gradbenih podjetij za Slovenijo je pristopilo k načrtom za gradnjo vajenske šole za gradbeno stroko. Najslabše prostore imajo nekatere vajenske šole v Ljubljani. Na splošno lahko trdimo, da pomanjkanje primernih prostorov resno ogroža vsak nadaljnji napredek v vajenskem šolstvu.

INDUSTRIJSKE IN SORODNE STROKOVNE SOLE S PRAKTIČNIM POUKOM

Od 27 šol je poslalo podatke o učnih uspehih 21 šol. Podatke niso poslale: Industrijska kovinarska šola Celje, Industrijska metalurška šola Store, Industrijska metalurška šola Ravne, Industrijska rudarska šola Trbovlje, Industrijska papirniška šola Vevče, Industrijska steklarska šola Rogaška Slatina.

Učni uspeh. V 21 šolah je bilo ob koncu prvega polletja 2246 moških in 630 žensk, skupno 3092 učencev. Od teh učencev je z uspehom dovršilo prvo polletje 2355 ali 75.5%.

V kovinarskih šolah je dovršilo z uspehom 77.5%, v elektro šolah pa 92%.

Vzrok slabših učnih uspehov v nekaterih šolah je predvsem v prvih razredih, ker imajo učenci iz raznih splošnoizobraževalnih šol neenako znanje. Učenci se tudi v prvih mesecih šele prilagajajo novemu načinu šolskega dela — praktični in teoretični pouk. V slabše izkazanih učnih uspehih je delno vzrok ostrejši kriterij ocenjevanja z namenom, da pripravijo učence k večji vnemi pri domačem učenju. To seveda ni pravilno, ker pot k uspehu ne sme biti pritisk, temveč dobro pedagoško in metodično predavateljevo delo. Pri negativnih ocenah pripada velik delež predmetu strokovno računstvo, ker učenci prinesejo s seboj premalo znanja. Ker za računstvo ni učbenikov, je obnova tega predmeta v nekaterih šolah premalo povezana s stroko in zato za učence nezanimiva. Vzrok slabih ocen je tudi neredno kontroliranje in ocenjevanje znanja. Vsi predavatelji-strokovnjaki nimajo dovolj pedagoškega in metodičnega znanja, ki vpliva na boljše posredovanje znanja.

Učno osebje. Stalnega učnega osebja za teoretični pouk je v veliki večini šol dovolj, na vseh šolah poučujejo nekatere strokovne predmete honorarni predavatelji, nameščeni iz podjetij. Predavatelji se trudijo za dosego čim večjega uspeha. Primanjkuje pa učiteljev praktičnega pouka, zato ima mnogo učiteljev praktičnega pouka poleg redne obveznosti še po 20 honorarnih ur tedensko. Namestitev novih učiteljev praktičnega pouka je otežkočena zato, ker mojstri v proizvodnji prejemajo ob enaki službeni dobi in strokovni kvalifikaciji v proizvodnji znatno večje prejemke.

Ljudje iz proizvodnje, ki so prešli v šolsko delo, so postali dobri šolski delavci in si tudi stalno prizadevajo za izpopolnjevanje, kar je bilo opaziti tudi pri odzivih na pedagoških počitniških tečajih, ki jih je organiziralo Društvo učiteljev in profesorjev strokovnih šol. Taki tečaji so še potrebni.

Vsebina pouka. Teoretični pouk je do danih možnosti skladen s praktičnim poukom. Mnogo je primerov, da učitelji praktičnega pouka poučujejo tudi strokovne predmete, kar vsekakor izpodriva iz šol verbalizem. K smotrnosti pouka dobro prispevajo honorarni predavatelji, nameščeni iz proizvodnje, ki vnašajo v šolsko delo nova izkustva iz proizvodnega procesa.

Učni pripomočki. Za nazornost pouka je v industrijskih šolah dosti pripomočkov. Kot učila jim služijo oprema šolske delavnice, razni predmeti, ki jih odstopajo tovarne (obrabljeni deli strojev, tovarniški izdelki z napakami), strokovni filmi itd.

Primanjkuje pa učbenikov za vse stroke. Predavatelji sestavljajo skripta, ki jih nekatere šole tudi razmnožujejo. Večinoma pa učencem narekujejo učno snov, s čimer izgubljajo čas, ki bi se sicer uporabil za utrjevanje znanja.

SREDNJE STROKOVNE SOLE

1. Na srednjih ekonomskih šolah je uspeh v primerjavi z ostalimi srednjimi strokovnimi šolami dober. Na teh šolah je tudi število honorarnih predavateljev najnižje. Organizacija pouka na teh šolah je od vseh strokovnih šol najenostavnejša, ker te šole nimajo niti laboratorijskega dela oz. vaj niti praktičnega pouka. Poleg tega imajo ekonomske srednje šole v Ljubljani, Mariboru in Celju že staro tradicijo in razpolagajo z izkustvi več generacij.

Tudi glede učnih knjig in skript so te šole na najboljšem med srednjimi strokovnimi šolami, čeprav bi bilo potrebno izdati še nekaj učbenikov.

Zelo resen problem na teh šolah je akutna feminizacija, saj ima ESS v Ljubljani na redni šoli pri 580 dijakih le 99 moških, čeprav dajejo podjetja velike prednosti moškim absolventom ekonomskih srednjih šol. Sestav moških in žensk bo težko spremeniti, ker se moška mladina prvenstveno zanima za tehniške poklice. Dotok moške mladine na ekonomske srednje šole bi se lahko dvignil le s primernimi štipendijami. Razveseljivo je pa dejstvo, da je procent moških na uslužbenskih (delavskih) oddelkih mnogo višji kot na rednih oddelkih, saj je v teh oddelkih na ESS v Ljubljani 69 moških in le 7 žensk.

2. Od srednjih medicinskih šol imajo najboljši uspeh Šola za medicinske sestre v Mariboru in Celju ter Šola za farmacevtske pomočnike v Ljubljani, slabše uspehe izkazujeta Šola za sanitarne tehnike in Zobotehnična srednja šola. Kljub temu, da imajo te šole po ocenah najboljše uspehe, ne bi mogli trditi, da je dejansko znanje dijakov in pouk na teh šolah najbolj kvaliteten. Kriterij ocenjevanja na teh šolah je zelo neenoten, kar se tudi odraža v uspehih posameznih šol. Predavatelji splošnoizobraževalnih predmetov teh šol stalno opozarjajo, da učenke po učnih načrtih predpisane snovi nikakor ne morejo obvladati, in predlagajo, da bi se naj v teh predmetih utrjevala le snov nižje gimnazije. Nivo splošnoizobraževalnih predmetov na teh šolah se torej ne razlikuje bistveno od nivoja nižjih gimnazij.

Te šole imajo tudi najvišji procent honorarnih predavateljev, saj predavajo strokovne predmete izključno honorarni predavatelji — zdravniki in magistri, ki so pogosto službeno zadržani in zato so izpadi oz. zamenjave ur pogoste. Strokovni inšpektorji tudi pogosto ugotavljajo, da mnogo strokovnih predavateljev - zdravnikov predava na previsokem nivoju, da hočejo iz medicinskih sester narediti miniaturne zdravnike itd. V splošnem bi lahko rekli, da so učni načrti in predmetniki teh šol še precej pomanjkljivi in neurejeni tako glede splošnoizobraževalnih kakor tudi strokovnih predmetov.

Glede prostorov so medicinske srednje šole na najslabšem; skoraj vse gostujejo po gimnazijah, če pa razpolagajo z lastnimi prostori, so ti le zasilni in za šolsko delo neprimerni (Šola za sanitarne tehnike v Ljubljani). Laboratorijsko in praktično delo imajo dijaki v raznih laboratorijih zopet kot gostje. Laboraorijski pouk že otežkočajo velike dislokacije teh laboratorijev, poleg tega pa se to delo ne more normalno odvijati, ker se v laboratorijih opravljajo potrebna tekoča dela ne glede na predpisano učno snov dijakov. Običajno dijaki to laboratorijsko delo tudi samo opazujejo, ker odgovornih del oziroma analiz ni mogoče dati v delo dijakom.

Skript oz. knjig za strokovne predmete na teh šolah skoraj ni. Tudi v bodočnosti izdajanje knjig za strokovne predmete skoraj ne bo mogoče, ker bi bile naklade zelo nizke, na drugi strani pa bi bile cene knjig zaradi mnogih slik (klišeji) silno drage.

3. Najslabši uspeh imamo na srednjih strokovnih šolah tehniške smeri. Vendar je na teh šolah kriterij ocenjevanja razmeroma enoten. Veliko število nezadostnih ocen na teh šolah izvira predvsem iz tega, ker je nujno potrebno precejšnje predznanje matematike, fizike in kemije. Zato se na teh šolah v prvih letnikih matematika zelo forsira in tudi strogo ocenjuje, kar ima za posledico mnogo negativnih ocen. Dijaki tudi ne prinašajo iz nižje gimnazije zadostno predznanje v risanju, zato so okorni in nerodni pri skiciranju kakor tudi pri risanju samem in profesorji izgubljajo mnogo dragocenega časa z vajo osnovne tehnike tehničnega risanja. Ker so dijaki nevešči, porabijo mnogo preveč prostega časa za risanje, ki jim potem seveda manjka za pripravo za druge predmete. Nujno potrebno bi bilo, da bi dijaki v nižji gimnaziji dobili vsaj osnovne pojme skiciranja in osnovno tehniko risanja z običajnim risalnim orodjem.

Učni načrti in predmetniki za Tehnično srednjo šolo, Gradbeno srednjo šolo in Pomorsko srednjo šolo so bili sestavljeni na konferencah zveznega značaja, na konferencah v Opatiji in Bakru in predpisani za vse te vrste šol FLRJ. Ti učni načrti niso najboljši, v posameznih primerih so celo nelogični. Zaradi slabe časovne razporeditve posameznih strokovnih predmetov zelo otežkočajo delo. Dogaja se namreč, da se strokovni predmeti, ki zahtevajo absolutno predznanje določene teorije, učijo vzporedno s predmetom, ki daje to teoretično predznanje, n. pr. nauk o trdnosti in strojni elementi. Skoraj redno se sedaj dogaja, da predavatelji strokovnih predmetov zaradi obširnosti teh predmetov prehitevajo teoretični predmet. Taka časovna razporeditev predmetov seveda otežkoča predavateljem delo, dijake pa bega in jim jemlje voljo do najzanimivejših strokovnih predmetov.

Tudi neurejena in nepopolna tehnična terminologija ter različni sistemi oznak za merske enote begajo dijake predvsem v nižjih razredih.

Učitelji uporabljajo mnogo premalo učila. Nekateri učitelji ne uporabljajo niti učil, ki so v zbirkah. Vzrok tem pomanjkljivostim pouka ni samo slabo materialno stanje teh šol, temveč tudi pomanjkljivo znanje pedagogike, predvsem pa pomanjkanje delovne prizadevnosti.

Pri pouku prevladuje strokovni vidik, dočim je vzgojni močno zanemarjen. Pri obstoječem pomanjkanju učbenikov in zaradi silne obširnosti strokovnih predmetov je predavateljem teh predmetov pogosto skoraj nemogoče izpolnjevati pedagoško-didaktična načela, če hočejo vsaj delno predelati predpisano učno snov. Pedagoško popolnoma nekoristnemu in včasih celo škodljivemu in zamudnemu diktiranju učne snovi se ni mogoče izogniti. Zaradi pomanjkanja časa, ki se zamudi z diktiranjem, prihajajo predavatelji v časovno stisko in posledica je seveda kampanjsko izpraševanje in seveda tudi učenje. Ker se kampanjsko naučena učna snov dijakom ne vtisne v spomin, je v višjih razredih opaziti zelo pomanjkljivo in nesigurno znanje osnov, brez katerih ni mogoče graditi naprej.

Direktorji šol se proti indolenci in napakam posameznih predavateljev zelo težko borijo, ker se predavatelji-strokovnjaki dobro zavedajo, da znanje skoraj ni mogoče dobiti nadomestila.

4. Gozdarska srednja šola, ki ima edina od vseh srednjih strokovnih šol v LRS petletno šolanje pri 34 tedenskih učnih urah, ima 37,96% negativno ocenjenih dijakov. V preteklem šolskem letu sta zapustila šolo dva gozdarska inženirja, tako da se uprava šole stalno bori s težavami glede strokovnih predavateljev. Pouk se vrši v barakah, ki so v slabem stanju. Zaradi specifičnosti praktičnega dela in prakse, ki se vrši neprekinjeno dva meseca na leto po državnih gozdovih in žagah, ima šola šolski koledar, ki ga ni mogoče vskladiti z ostalimi šolami.

Na srednjih strokovnih šolah so najbolj pereči problemi, ki tudi neposredno vplivajo na učne uspehe, tile:

a) Pri pouku tujih jezikov imamo pravo zmešnjavo, ki ovira sistematičen pouk in uspešno znanje. V naši republiki poučujemo v nižjih gimnazijah nemščino, angleščino, francoščino, na strokovnih šolah pa samo nemščino in angleščino. Na Gradbeno srednjo šolo v Ljubljani se je v letošnjem šolskem letu 1955-56 n. pr. vpisalo v prvi letnik 187 dijakov. Od teh se je učilo nemščino 6 dijakov 1 leto, 3 2 leti, 18 dijakov 3 leta in 79 dijakov 4 leta. Angleščino se je učilo 6 dijakov 1 leto, 4 dijaki 2 leti, 7 dijakov 3 leta in 45 dijakov 4 leta. Francoščine se je učil 1 dijak 2 leti, 6 dijakov 4 leta. Ruščine se je učilo 6 dijakov 1 leto, 11 dijakov 2 leti, 10 dijakov 3 leta in 15 dijakov 4 leta. Slično stanje imamo na vseh drugih srednjih strokovnih šolah. Pouk tujega jezika urejujejo šole na vse mogoče načine, vendar so skrajno redki razredi, kjer se začne pouk tujega jezika na 3. stopnji, to se pravi s tretjo knjigo. Zelo pogosto (medicinske srednje šole) pa se prične pouk tujega jezika s prvo stopnjo.

b) Na srednje strokovne šole se še vedno v glavnem vpisujejo dijaki, ki v gimnazijah niso uspešno napredovali, zato je tud predznanje dijakov zelo neenotno in pomanjkljivo. Dijaki prihajajo na te šole iz vseh predelov Slovenije in se težko prilagodijo novemu okolju, včasih tudi ne živijo v razmerah, ki bi jim dopuščale urejeno študiranje.

c) Pomanjkanje kvalitetnih učnih moči, strokovnjakov s strokovno, operativno in šolsko prakso.

č) Pomanjkanje učbenikov in učil.

d) Preobremenjenost dijakov, ki pa pogosto ne izvira samo iz prevelikega števila tedenskih učnih ur, ampak je posledica zastarelih učnih metod in pomanjkanja učbenikov in učil.

f) Pomanjkljivi, včasih tudi nepreštudirani učni načrti.

MOJSTRSKE SOLE

Uspeh na mojstrskih šolah, ki so skoraj vse tehniške smeri, le v Mariboru imajo poleg

(Nadaljevanje na 3. strani)

Ureditev šolskih učilnic

(Nadaljev. s 1. str.)

kerm barvo. Snagi okenskih stopnic je treba posvečati posebno pažnjo, ker umazano steklo slabo prepušča svetlobo. Zamrznjena okna absorbirajo do 80 procentov svetlobe.

Pri nameščanju električnih žarnic je treba paziti, da znaša oddaljenost žarnice od stropa 1/4 razdalje od stropa do mize, ker bodo le na ta način osvetljene vse točke, katere žarnica osvetljuje. Ugotovljeno je, da je učilnica dovolj razsvetljena takrat, če učenec z normalnim vidom lahko bere knjigo v najoddaljenejši točki okna (ali žarnice), in sicer knjigo z drobnim tiskom v razdalji 50 cm od oči.

ŠOLSKA OPREMA

V šolskih klopeh, s katerimi je bila še nedavno opremljena večina učilnic, so učenci preživeli vso šolsko dobo. V teh klopeh, ki so iz mehkega lesa in okorne, so sedeli učenci vseh šolskih let, popoldne navadno manjši, dopoldne starejši. Klopi so ovirale razvoj učenca, ki stalno raste, so utesnjevale njegove dihalne organe in želodec, onemogočale so mu pravilen položaj telesa, ovirale so ga, da ni mogel v njih pravilno delati. Učenec lahko pravilno sedi le na stolu poleg mize, katerega poljubno premika. Na stolu je telo učenca v vertikalnem položaju, učenec se s hrbtom naslanja na zadnji del stola. Učenčeve noge morajo biti na podu s celim stopalom. Od mize morajo biti učenceve prsi oddaljene 5 do 6 cm, toliko, kolikor je približno široka učenčeva pest. Plošča mize naj bo ravna, ker normalno vsak človek piše za mizo z ravno ploščo. Normalna oddaljenost zvezka od oči učenca je 25 do 30 cm. Miza in stol morata ustrezati velikosti učenca in je posvetiti razmeščanju učencev po učilnicah veliko pažnjo. Razlika v velikosti dveh učencev, ki sedita pri isti mizici in na stolu iste višine, ne sme biti nad 10 cm. Ako je razlika večja, mora dobiti večji učenec višjo mizico in stol. Zato so v vsakem razredu potrebne dve do tri različne velikosti miz in stolov.

Spodnja tabela označbe velikosti ter najvažnejših dimenzij za šolske mize in stole, ustrezajočih povprečnemu razredu, starosti in višini učenca (po tov. Stol v Kamniku) kaže, kako je treba opremiti učilnice za posamezne razrede.

	Dimenzije miz			Dimenzije stolov	
Označba velikosti mize in stola	I	II	III	IV	V
Starost učenca	7—8	8—10	10—12	12—14	15—17
Povprečna višina učenca	100—115	116—130	131—140	141—150	151—165
a) Višina miz	64	69	74.5	79	84
b) Dolžina miz za dva učenca	120	120	120	120	120
c) Globina plošče	46	46	50	50	50
Oddaljenost med mizami	89	91	93	95	98
a)Višina sedišča	34	36	38	41	43
b) Širina sedeža	32	33	34	38	38
c) globina sedeža	30	31	33	35	38
d) Višina naslonjala	60	65	70	75	80

Šolske mize so izdelane samo za dva učenca, kar je praktično za prenašanje in premikanje, ker niso dolge; vsak učenec ima med vrstami prosto pot in je mogoče z mizami te velikosti po potrebi tudi sestaviti posebne delovne skupine.

Ker je torej potrebno več velikosti miz in stolov za en razred, razporedimo te tako, da so manjši učenci in mize spredaj, večji zadaj. Izjema so taki učenci, ki morajo zaradi kratkovidnosti sedeti spredaj. Če pa imamo v učilnici delovne skupine, pazimo, da so kratkovidni učenci na takem mestu, da bolje vidijo, če je potrebno, tudi na tablo.

Šolska tabla naj bo izdelana iz lipovine, ki je lahka, ali iz bukovih panelskih plošč z 2 listoma in privzdižno pibskvijo, pleskana temno zeleno, kar je poživljajoče in neutrudljivo za oči ter učenci lahko berejo pisavo z belo in barvasto kredo. Table so pritrjene na zid in ne zavzamejo prostora v učilnici. Ker pa ima tabla še dve lista, imamo tudi dovolj prostora za pisanje v oddelku z več razredi. Ena ali dve strani table naj bosta črtani za prvi razred. Črtni sistem je isti kot v zvezkih, samo približno 10-krat večji kot je v zvezkih.

Spodnji del table naj ima pritrjeno desko ali koritce, ki preprečuje, da ne pada kredni prah na tla. Tabla mora imeti primerno polico za kredo in cunjo za brisanje. Šolsko tablo pa je treba vsako leto ponovno prepleskati, ker se s stalnim brisanjem lak s table zbriše, na samem lesu pa se pisava slabo pozna in kvari oči učencev.

Zelo priporočljivo je, da ima vsaka učilnica ob stranski steni pritrjeno na zid še temnozeleno barvno tablo, na kateri lahko pišejo učenci ali pa učitelj riše pomožne slike, ki so potrebne za razjasnitev obravnavane snovi.

Vsaka učilnica mora tudi imeti omaro, v kateri ima učitelj svoje knjige, zvezke, potrebna učila itd. Vsa učila, katera trenutno uporabljajo pri pouku, naj bodo učencem dalj časa vidna, da si jih tako laže vtisnejo v spomin. Tudi ostala učila na šoli naj bodo učencem čimbolj vidna in pristopna. Sicer mora imeti vsaka šola kabinet za učila, priporočamo pa, da so omare, vitrine razmeščene po učilnicah in hodnikih in tako pristopna opazovanju učencev. Učila so za to, da jih učenci opazujejo, ne pa samo za inventarno knjigo in kabinet. Za to ni odgovoren samo šolski upravitelj, temveč vsak učitelj. Oba si morata prizadevati, da dobi šola čimveč učil, ki naj bodo razmeščena tako, da so vsa kemična in ostala nevarna ter občutljiva učila zaklenjena, druga pa razpostavljena tako, da so učencem vidna, učitelju pa pristopna. Pri pouku jih pa mora tudi uporabljati.

Za zemljevide, tabele in slike, katerih trenutno ne potrebujemo, pa imejmo v kabinetih za učila posebne obešalnike, razvrščene po predmetih, tako da imamo točen pregled o vsem, jih lahko najdemo, in da se ne kvarijo.

Vončina Drago

PREMESTITVE V LJUBLJANO

Svet za prosveto OLO Ljubljana obvešča vse prosvetne delavce, ki želijo biti v šolskem letu 1956-57 premeščeni v okraj Ljubljana, da bo obravnaval le tiste prošnje, ki jih bo prejel po redni poti, to je preko občine in okraja, **do 15. maja 1956.**

Opozarjamo, da je za mesto Ljubljana poleg učiteljev potrebno za vzgojne domove večje število vzgojiteljev, predvsem moških. Prosilci(ke) za ta mesta bodo imeli pri obravnavi prošenj prednost.

Pripominjamo, da Svet za prosveto OLO Ljubljana ne more nikomur v Ljubljani preskrbeti stanovanja.

Zima, zima bela

(surrealistična razglednica)

Konec januarja še vedno ni bilo nobenega mraza, polja so se kazala v rjavkasto zeleni barvi in bili smo že skoraj prepričani, da je prav uganil tisti pratikar, ki je z utemeljenimi podatki, s primerjavo vremenskih prilik po drugih deželah in s skrbno preučeno analizo ciklonskih pojavov napovedal toplo in suho zimo. Toda februar je krepko pritrdil drugemu pratikarju, ki je tudi z utemeljenimi podatki, s primerjavo vremenskih prilik po drugih deželah in s skrbno preučeno analizo ciklonskih pojavov naznanil hudo in mrzlo zimo. Narava je pomirljiva mamica in je dala kar obema prav.

»Prišle hude sapice, niso vzele kapice, vzele so fantička.« Prišel je res dedek mraz, toda ne s torbo dobrot, ampak z velikim košem trdega, grizočega mraza. Debelo je požiral premog in drva iz kleti, ščipal v ušesa, lezel za nogavice. Nanagloma je pobral tudi celo vrsto vlakov: kar tako brez vojne napovedi.

Tudi Sonja se je naenkrat znašla brez dopoldanskega vlaka. Z možem in otrokom ima stanovanje v Poljani, vozi se pa na nižjo gimnazijo v Zalesek. Kadar ima popoldne pouk, se odpelje prav s tem dopoldancem, ki so ga sedaj ukinili. Saj ni daleč, le dvanajst kilometrov. Pa vendar je treba tudi ta ubogi tucat kilometrov nekako premagati. Saj je vse skupaj preneumno, če človek premisli. Kako so še danes nekatere razdalje dolge, čeprav v resnici tako kratke.

Zjutraj ob pol sedmih pa vendar ne bo odhajala, če ima pouk šele ob treh popoldne. Ali naj doma pusti vso družino v neredu? Kdo bo pa otroka pripravil za v šolo, kdo pripravil kosilo? In zašiti, pospravljati je tudi treba. Samo pomisli: vse te težave se v trenutku pojavijo pred človekom, velike in skoraj nepremagljive kot strme, mogočne gore. Vse to zaradi ubogih 12 kilometrov.

Toda vsak svoje zahtevata, šola in družina. Nobeno tarnanje ne pomaga, nobeno zdihovanje. Sonja se je odločila za moderno rešitev, čeprav se ji je že v naprej kazala nekoliko pustolovska in tvegana. Z avtobusom se je odpeljala na kraj mesta in se postavila na cesto. Avto-stop.

Stopicajoči ob robu ceste so se je polastili občutki brezdomca, ki je prepuščen na milost in nemilost vsem tistim štirikolesnim, bencinskim aristokratom, ki so s svojimi avtomobili gospodarji prostora, kralji razdalj. Oni se lahko sprehajajo po deželi, kot hočejo, ona pa le s prstom po zemljevidu. »Moderno potniško letalo prileti iz Londona v Egipt v nekaj urah«.

Kako je ta razdalja pravzaprav kratka, če pomisliš na prometne težave med Poljanami in Zaleskom. Človek brez lastnega vozila je čisto navaden podčlovek. Življenje se poigrava z njim kot veter s koščkom papirja.

Morda bo pa tale avto ustavil? Kakšen krasen avto! Široko, kromane ploskve zabliščijo izza ovinka. Boječe dvigne Sonja roko, Chevrolet pa vzvišeno švigne mimo, ne meni se on za pešce, ki bi se radi zastonj vozili. Težka industrija ima višje naloge.

Spet nekaj ropota; težek, enakomeren hrušč Dieslovega motorja. Tok, tok, tok, tak, tok. Spozna ga, to je tovornjak, ki vozi les za tisto zadrugo. Pomahne mu z roko. Šofer pritisne na zavoro, kamion se ustavi v prahu, ki sili izpod koles.

»He, he, prav rad tovarišica, pa saj veste, kakšni so miličniki. Takoj te upilijo za 500 din. Jih pa že rajši požrem tamle v oštariji. Peljem vas že, če hočete, kar tjale. Bova srknila malo likerčka, boste videli, kako se bova pogrela, ha, ha!« »No, če nočete, pa tudi prav. Jaz sem dobrega srca«. Diesel je spet oddrdral. Šofer je le malo zaklel: »Trapa neumna, kaj pa misli, da je, če uči na tisti šoli. Še za klobaso nima, pa se drži kot pav«.

Prihajali so še drugi in brzeli mimo. Eden je ustavil, dvomljivo pomežiknil in spustil plin. Drugi je iz kabine nakazal umazano kretnjo in se na široko zasmejal. Da, nekdo je zares ustavil in jo prijazno vprašal, kam želi. Žal ga je pot vodila drugam: v opekarno se cesta prehitro odcepi, da bi se splačalo vsedati.

Sonjo je vedno bolj zeblo. Noge je komaj še čutila. Kljub težkemu plašču se ji je zdelo, kot bi bila v lahni poletni oblekci. In ura tudi! Le še pičlo uro do začetka pouka. Kaj bo, če se je nihče ne usmili? Pravijo, da spet inšpektorji lazijo okoli. No, ravno danes se ji ga manjka. Najlepši namen je imela, da doma še malo pogleda in ravno danes je morala sparati možev plašč. S seboj je vzela knjigo, da bi v zbornici malo preletela, preden se ji ura začne. No, sedaj pa imaš. In ravno jaz naj dobim danes tistega inšpektorja, ki je tako tečen, da mu nobene besede prav ne poveš. Lani mu je v razredu odigrala krasno uro: po vseh metodičnih, pedagoških in sodobnih načelih. Pa mu je bilo vendar vse narobe: da je premalo zaktivizirala razred, da ne upošteva najnovejših dognanj o družbenih vzrokih tistega dogodka, da tujih imen ne izgovarja prav da je premalo nazorna in še in še.

Uh, kako je to hudo na svetu. Mož noče nič slišati o šoli, šola ne sme nič vedeti o družini, Sonja pa mora biti hkrati profesorica, gospodinja, mati perica, šivilja. Za ženo že tako zmanjka časa in živcev. Pri vsem tem naj se še sproti strokovno izpopolnjuje in zasleduje najnovejše izsledke strokovne literature. Lahko je inšpektorju. On ima svojih šest ur pouka na teden, sicer pa lahko ves čas preždi v kabinetu in se »strokovno izpopolnjuje«, kajti druge skrbi nima in kljub temu celo na svoje lastne cigarete pozabi da mu jih mora potem žena zvečer po kavarnah iskati.

Ustavil se je. Niti pomignila mu ni. Bil je tapetnik iz Zaleska. Prijazen, malce bedelušen gospod z zlatimi, še čisto predvojnimi živci. »No, kar k meni sedite, gospa profesor, se bova kaj pogovorila, mi vsaj ne bo dolgčas. Veste, jaz rad govorim s kulturnimi ljudmi. Naročen sem tudi na tri časopise in na Prešernovo družbo. Pa kaj, ko človek nima časa, da bi bral. Do polnoči včasih sedim v kuhinji in sestavljam račune. Veste, ni lahko biti danes obrtnik. Od vseh strani te stiskajo, privijajo z davki, materiala pa nič ne dajo. S čim naj pa delam, to mi povejte. Dela pa toliko, da bi se človek raztrgal«.

Sonja se ni hotela vtikati v pogovor. Sem ter tja je malo pokimala, sicer pa je mislila na svoj razred, na popoldansko uro. Kako je vendar razred nekaj toplega, živega. Utrujena prihaja zvečer iz njega, toda drugi dan se vrača kot v drugi dom.

Avto se je ustavil v Zaleску in spremljevalec je brez besede odšel čez cesto. Sonja je izbrskala iz torbice dvajsetak. Vsaj dobro voljo mora pokazati. S samimi besedami se vendar ne more zahvaliti.

Še četrt ure je bilo do začetka. V zadregi je premišljala, kaj naj stori. Znanec je izginil v gostilni, ona pa stoji pred avtomobilom.

No, vendar je prišel. Z denarjem v roki mu je stopila nasproti.

»Ha, ha, ne bodite no špasni, gospa profesor! Jaz včasih zaslužim več en dan kot vi ves mesec. Kar spravite tisti papirček, pa si kupite z njim Pavliho. Tukajle imate nekaj za mal co: samo pol klobase je in dva deci. Ne bo vam škodovalo, meni verjemite. Veste, kdor rad kaj dobrega popapca, ima vedno dobre živce, saj živci morajo malo v masti plavati. In živce morate imeti preklemansko dobre v šoli. Jaz jih ne bi šel učit, teh smrkavcev, za vse na svetu ne. No, no, nič se ne branite, kar ugriznite, saj nima kosti«.

Srečanje dveh svetov: slabih in dobrih živcev, prašnih čevljev in avtomobila, mesečnih in dnevnih dohodkov.

Mirko Horvat

Ali bodo dobili profesorji srednjih šol pokojnino V. pokojninskega razreda?

Marsikdo bo rekel, ko bo čital ta naslov, da je po današnjih predpisih to nemogoče. Profesor dobi v smislu člena 14 Uredbe o določanju in prevedbi pokojnin iz leta 1952 pokojnino VI. pokojninskega razreda. Vendar pa to v bodoče ne bo držalo. Že v omenjeni uredbi obstoji zakonska osnova, po kateri bodo lahko dobili profesorji srednje šole ob upokojitvi višji, to je V. pokojninski razred. To možnost jim daje člen 15 Uredbe, ki določa, da se uslužbenci državnih organov in ustanov, ki bodo imeli ob upokojitvi v svojem plačilnem razredu drugi periodični povišek, razvrste v prvi višji pokojninski razred, v katerem bi bili drugače v smislu člena 14 razvrščeni po doseženem položaju v redn. službi. Profesorje gimnazije se bo torej razvrstilo ne v VI. ampak v V. pokojninski razred. Višji pokojninski razred omogoča v tem primeru le periodični povišek v doseženem plačilnem razredu.

Profesorji, ki bodo torej dosegli čez dve leti 35 let službe in 55 let starosti, bodo lahko upokojeni v V. pokojninskem razredu.

Drugače pa je s profesorji, ki so že dovršili 35 ali več let redne službe in dosegli 55 ali več let starosti, ki so že prosili ali ki bodo šele prosili za priznanje starostne pokojnine, ali pa so bili v minulem šolskem letu že upokojeni. Zanje se navedeni zakonski predpis ne more uporabiti, ker nimajo priznanega drugega periodičnega poviška v svojem zadnjem plačilnem razredu.

Ob prevedbi leta 1952 so bili prevedeni profesorji s 24. leti efektivne službe v najvišji položaj, ki ga današnji profesor srednje šole lahko doseže, to je v VI. plačilni razred. S prvim aprilom 1955 se je profesorjem srednje šole priznal že prvi periodični povišek v VI. plačilnem razredu, lahko pa bodo dosegli še drugi, odnosno tretji periodični povišek, predno bodo dopolnili 35 let službe. Drugi periodični povišek bodo lahko dosegli tudi profesorji, ki bodo na primer čez dve leti dopolnili 35 let službe.

Starejšim profesorjem, ki imajo že 35 ali več let službe, se je ob omenjeni prevedbi vštelo za VI. plačilni razred prav tako 24 let službe, vsa nadaljnja službena leta pa so ostala glede na periodične poviške v prevedbenem plačilnem razredu neizkoriščena.

Nesporno je, da so se priznana in efektivno dovršena leta službe vedno vračunavala za napredovanje v doseženi skupini, oziroma v plačilnem razredu. Če bi se bila starejšim profesorjem ob tej prevedbi vračunala nadaljnja leta redne službe, bi se v tem primeru profesorji z dovršenimi 35. leti službe lahko okoristili sedaj s členom 15 že omenjene uredbe; priznal bi se jim bil lahko najmanj drugi periodični povišek v VI. plačilnem razredu in tudi V. pokojninski razred.

Da bi se starejšim profesorjem priznal iziemoma še drugi periodični povišek, zato menda ni zakonite podlage. To je vsekakor občutna trdota zakona za vse profesorje srednjih šol, ki gredo sedaj v pokoj in pa tudi za tiste, ki so bili že v preteklem šolskem letu upokojeni.

Gotovo ni namen zakonodajlca, da bi bila med profesorji gimnazije z enako kvalifikacijo in v enaki službi taka razlika. V naši socialistični družbeni ureditvi si take razlike tudi ne moremo misliti. Upravičena je naša prošnja, da naj se izda potrebna zakonska osnova, da bi se ta pomanjkljivost odpravila.

Znano je, da je prav Uredba o določitvi in prevedbi pokojnin iz leta 1952 nudila upokojencu možnost za izredno prevedbo v višji pokojninski razred. Bilj so primeri, da je prav upokojenec prosvetne stroke imel na primer ob prevedbi osnovo za dosego VI. pokojninskega razreda, bil pa je na osnovi izrednega zakonskega predpisa preveden v V. pokojninski razred, ker je spolnil za to predvidene pogoje.

Tudi prednačrt novega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki ga je izdelala skupna komisija Zveznega izvršnega sveta in Zvezne narodne skupščine, predvideva, da se lahko že upokojeni uslužbenci s fakultetno izobrazbo (torej tudi profesorji srednje šole), ki so iz katerega koli razloga ob prevedbi na pokojnine po Uredbi iz leta 1952 ostali v VII., VIII., ali še nižjem pokojninskem razredu, naknadno razvrstijo v VI. pokojninski razred s pogojem, da imajo vsaj 30 let za pokojnino vštevne delovne dobe in da so pred upokojitvijo opravljali posle svoje stroke.

Vprašanje: Katero sindikalno združenje, kateri družbeni organ bi bil pripravljen predočiti ta nedostatek zakonitih predpisov na pristojnih mestih v cilju, da se izposluje zakonski predpis, ki bi omogočil razširitev ugodnosti iz čl. 15 Uredbe o določanju in prevedbi pokojnin tudi na profesorje srednje šole, prevedene s 1. aprilom 1952 po Uredbi o nazivih in plačah uslužbencev prosvetno-znanstvene stroke, ki zaradi izpolnitve pogojev za upokojitev niso več imeli možnosti za dosego drugega periodičnega poviška, tako, *da bi se profesorjem srednje šole ob prevedbi iz leta 1952 za napredovanja priznana službena leta vračunala za periodične poviške v določenem plačilnem razredu, v sorho priznanja starostne pokojnine v višjem pokojninskem razredu v smislu čl. 15 Uredbe.*

Prof. Repovš Ivan

Ocenjevanje šolskih delavcev

O ocenjevanju dijakov je bilo že mnogo napisanega, želel pa bi spregovoriti o ocenjevanju učiteljev in profesorjev, v prvi vrsti o ocenjevanju pripravnikov. Mnogokrat slišimo pritožbe, da ocenjevanje dijakov ni enotno, da so razlike med posameznimi šolami prevelike, da so nekateri učitelji in profesorji preveč svojevoljni: skratka, ne gre samo za ocenjevanje, ampak za pravilen odnos učitelja do učenca sploh, in da so v teh odnosih tu in tam velike nepravilnosti.

Podobne reči se gode tudi pri ocenjevanju učiteljev in profesorjev. Tudi tukaj so velike razlike med posameznimi šolami in poedinimi okraji; tudi tukaj se lahko govori o samovolji, pristranosti in celo o nepoštenju: skratka, o nepravilnem odnosu upraviteljev in ravnateljev do svojih podrejenih tovarišev, če se sme za take upravitelje in ravnatelje beseda tovariš sploh rabiti. Odnosi so na nekaterih šolah tako hlapčevski, da zveni beseda tovariš res ironično.

Glavna razlika med ocenjevanjem učencev in učiteljev je v tem, da je pri učencu ocena izraz vsega njegovega dela, sodelovanja, uboganja, sprejemanja pomoči in navodil: pri učitelju pa vse to prerado odpade. Učenec dobiva od ure do ure svojo lekcijo, piše domače naloge, piše šolske naloge, vsak dan je učitelju pred očmi, da ta res lahko presodi vse njegovo zunanje delo, dalje voljo do dela in obnašanje. Pravi učitelj bo pri ocenjevanju vse to upošteval, tako pozitivne kot negativne strani, in končna ocena bo rezultat vseh omenjenih faktorjev.

Učitelj je po izobrazbi daleč pred učencem, tako da mu res lahko pomaga. In gotovo ni učitelja, ki učencu ne bi hotel pomagati ali ne bi bil vesel njegovega napredovanja.

Končno pa še to, da ima dijak veliko večjo možnost pritožbe, kajti učitelj opravlja svoje delo pod kontrolo celega razreda, ravnatelja, staršev in vse javnosti. Na oceno, ki jo dobi učitelj, pa nimajo vpliva niti učenci niti starši niti javnost. Učiteljevo delo presoja upravitelj oziroma ravnatelj, in to včasih samo po učinku. Kako subjektivna je lahko taka sodba! Saj ne upošteva niti volje, ne prizadevnosti, ne truda, ne upošteva materialnih in drugih težav, prezira osebne potrebe in pravice, ne nudi pomoči in povrhu ne privošči niti dobre besede, kaj šele vzpodbudo ali pohvalo. Ocena se izreče na osnovi pomanjkljivosti!

Res je namreč, da so tudi taki upravitelji in ravnatelji, ki ne nudijo nobene pomoči, ampak samo kritizirajo in sodijo. Pomoči nekateri nočejo nuditi, drugi pa tudi ne znajo. Ravnatelji in profesorji kakor tudi upravitelji in učitelji imajo enake šole, torej isto stopnjo izobrazbe. Tukaj ni tiste razlike v izobrazbi, kot je med učencem in učiteljem. Zato se mi zdi zastarelo in naduto, da gledajo nekateri upravitelji tako zviška na svoje mlajše tovariše, zlasti na začetnike, in da omalovažujejo njihovo delo. Učiteljišče ni danes nič slabše, kot je bilo za njihovega šolanja, v marsičem pa še boljše. Ako daje v kakem predmetu manj materialnega znanja, ga pa zato pravilneje podaja. Koliko upraviteljev je, ki bi si upali vsak trenutek stopiti pred maturitetno komisijo?

Tudi nadzorniki so izšli iz učiteljskih vrst. Da je nekdo postal nadzornik, niso vedno odločevale znanstvene in pedagoške vrline, ampak tudi drugi faktorji.

Priljubljena je med nadzorniki fraza »star praktik«. Ali res vse pove? Izkušnja je važna, toda združena mora biti z uresničeno željo po izpopolnjevanju in z zavestjo nepopolnosti. Zato morajo upravitelj, nadzornik in ravnatelj učiti tudi sebe.

Mlad učitelj res nima izkušenj, zato pa ima v sebi mladostni polet, ambicijo, optimizem in zdrav pogled na svet ter še sodobno izobrazbo, kar često odtehta starega praktika. Ne smemo ga prepustiti samemu sebi, potem pa le karati njegove napake.

Če upoštevamo vsa našteta dejstva, pridemo do zaključka, da je podcenjevanje pripravnikov nepotrebna in nezdrava dediščina preteklosti.

Da se take reči na naših šolah res dogajajo, naj potrdi naslednji primer mlade učiteljice:

»Pred leti sem prišla na 8-letno šolo blizu hrvaške meje. Z menoj vred sta nastopili še dve novinki. Lahko trdim, da sem čutila do dela veselje in po izjavah mojih profesorjev tudi imela sposobnost. Začetne težave me niso uplašile. Tri mesece sem s kolegico spala in stanovala v šolski kuhinji. Spali sva na eni postelji. Pričakovala sem, da nam bo upravitelj na začetku leta dal kaj navodil ali nasvetov. Spominjam se pa le enega: ‚Proč s palico, ki je zadnji ostanek suženjstva!' Toda že prvi teden jo je sam uporabljal, da so učenci kar stokali od udarcev. Kakor se ni brigal za naše materialno stanje, se tudi ni dosti brigal za naše delo. Šele ko sem naredila kako napako, me je prijel. Bila sem stara osemnajst let, prvič zdoma, tako potrebna bodrilne besede, saj sem bila še otrok, toda od nikoder je ni bilo. Tovariš upravitelj in njegova žena, tudi učiteljica, sta živela v urejenem stanovanju, gospodinstvo so jima vodili drugi, za nas nista imela razumevanja. Mislim, da bi se vsaj upraviteljeva žena kot mati lahko zamislila v naš položaj. Dekleta so se v tem kraju kar po vrsti izgubljala. Domači fantje so gledali zviška na nas. Bili so vajeni, da so jemali učiteljice in jih potem pustili, kakor se jim je zljubilo. Bile smo tri in smo se temu uprle. Proglasili so nas za ošabne, češ da domačine preziramo in zaničujemo. Začela se je gonja proti nam. Tudi upravitelj se je postavil proti nam, na stran preiznjih, ki so bile »prijazne«. Uiemali so se tudi politično. Res nisem vedela, ali živim v predaprilski Jugoslaviji ali v socialistični, da me zaradi naprednega mišljenja ne marajo.

Primerjala sem svoje delo z drugimi in lahko trdim, da ni bilo niti strokovno niti metodično slabše. Tudi z otroki in starši sem se lepo razumela.

Kot sem že omenila, nam pomoči ni nudil, pač pa nas za vsako malenkost prijel in grozil: »Prišli boste na zapisnik, dal vas bom na disciplinsko.« S takimi metodami nas je sistematično ubijal in nam jemal veselje do dela. Vsake konference sem se bala. Na vsaki konferenci smo poslušali le grajo in se prepirali. Zanj smo bili hlapci. Splošno znano je bilo, da začetnik pri njem ne dobi boljše ocene kot zadostno, običajno pa nezadostno. Tolažila sem se, da so nad njimi še nadzorniki, ki so pošteni, razgledani in napredni ljudje. Toda tudi tu sem se v bistvu varala. Zanje je bil upravitelj star praktik in še star znanec, ki je izpolnil, kar so zahtevali, in to je bilo dovolj. Ni jih motila njegova politična nerazgledanost ne brezobzirnost ne diktatorski odnos. Soglašali so z njim in pod njegovo, po prej navedenih odnosih sestavljeno oceno podpisovali: »Soglašam!«

Morala sem pričeti misliti, da tudi pri njih nekaj šepa.

Moja ocena je bila zadostna, ostalih tovarišic pa nezadostna. Dobili smo pa ocene šele v marcu naslednjega leta! Znamenje slabega reda ali slabe vesti?

Hotela sem se pritožiti, pa so mi starejši odsvetovali, češ da ne bom nič dosegla, ampak se bom samo zamerila. Nadzornik trdi, da dobro ve, kaj podpiše. Res zavidanja vredna vsevednost in nezmotljivost, ki lahko v eni uri presodi delo celega leta!

Kot glavno slabost so mi očitali, da narek ni utrjen. Tako je med drugim pisalo v zapisniku, ki pa ga nisem hotela podpisati. Nadzornik je narekoval učencem nekaj zloženih stavkov, ki jih vsi učenci niso zadeli. Pripominjam pa, da je bilo narekovanje hitro, nerazločno in v drugem razredu osnovne šole, kjer je bilo 30% otrok debilnih. O utrjenem nareku pa se sme govoriti, če sem prav informirana, v drugem razredu gimnazije, to je štiri leta pozneje, in pri normalnih učencih.

Naslednje leto sem učila tri mesece oba druga razreda, potem sem morala vzeti oba tretja. Na konferenci, ki je bila nekaj dni pozneje ob navzočnosti nadzornikov, sem jaz poslušala grajo za tretja razreda, ki sem ju učila nekaj dni, drugi dve tovarišici pa pohvalo za oba druga, ki sta ju tudi imeli komaj nekaj dni. Še danes mislim, da bi laže učila oba druga razreda, kjer sem imela že enoletno prakso, drugi dve pa bi bili laže kos tretjima razredoma, ki sta bila zanemarjena. Sicer pa, če sem bila slaba učiteljica, zakaj so mi kot edini dali dva razreda?

Naj molčim, kako sem živela. Dosti je, če povem, da sem redkokdaj opoldne kaj toplega jedla, ker ni bilo elektrike, peči pa nisem imela, in da nisem šla nikoli pred polnočjo spat. Vmes sem bila še pred disciplinskim, ker sem v šolski kuhinji prala, v tisti kuhinji, kjer sem tri mesece stanovala, kuhala in spala. Drugih naklonjenosti, ki mi jih je upravitelj izkazoval, ne bom naštevala, saj so zapisane na sodišču.

Takoj o počitnicah sem se pričela učiti za izpit in se do septembra tudi pripravila. Tokrat pa izven ocene. Nezadostno. K izpitu nisem mogla, v službi tudi ne ostati, pa sem odpovedala.«

Drugih primerov, zlasti primerov z gimnazij zaradi pomanjkanja prostora ne moram navesti. Pa četudi bi bil ta primer popolnoma osamljen, bi bil graje vreden, še prav posebno to, da je kaj takega danes sploh še mogoče. Zaj pa vem, da se gode marsikje kake nepravilnosti in da nekateri ne trdijo brez vzroka, da smo v prosveti na zadnjem mestu, kar se tiče tovariških odnosov, čeprav bi morali biti kot kulturna ustanova na prvem mestu.

V raznih šolah se sliši, da imajo upravitelji in ravnatelji svoje ljubljence, s katerimi so vedno prijazni, jim vse spregledajo in vsako prošnjo uslišijo, drugim pa niti dobre besede ne privoščijo. Če komu manjka srčne kulture, naj bo vsaj takten.

Že pri nastavitvi naj se upoštevajo okoliščine in lastnosti, da bo vsak prišel na pravo mesto. Upraviteljem, ki imajo hlapčevski odnos do začetnikov, naj ne dajo pripravnikov.

Vsak ravnatelj in upravitelj naj razdeli delo po sposobnosti in kvalifikaciji, ne po simpatijah.

Poznajo naj svoje ljudi, vedo naj, kje je potrebna ostra beseda, kje pa dobra. Privoščijo naj ljudem tudi kako priznanje in pohvalo, ne pa da jih samo preganjajo.

Zavedajo naj se, da je mlad človek kot hudournik, ki mu uravnavajo strugo, moči pa mu ne morejo dati. Mislim, da bi tudi republiški SPK moral posvečati ravnanju z ljudmi več pozornosti in poslušati njihov glas, kadar prosijo pomoči in zaščite.

Kot pri ocenjevanju dijaka naj se tudi pri ocenjevanju učitelja upošteva dobra volja, prizadevnost, trud, razmere, v katerih kdo živi, in okoliščine, pod katerimi dela. Upravitelj in ravnatelj naj se vpraša, ali je storil vse za človeka, ali mu je v težavah pomagal, ali mu je nudil pomoč pri delu in oporo, ali mu je prej svetoval, ga opomnil; potem šele naj graja.

Upravitelji in ravnatelji naj bodo toliko pošteni, da bodo vsaj sebi priznali, ali so izpolnili svojo dolžnost in res storili, kar bi lahko. Za neuspeh posameznega učitelja ali razreda in končno cele šole so v prvi vrsti odgovorni upravitelji oziroma ravnatelji.

Polde Resnik, profesor,
gimnazija Murska Sobota

Novice iz Celja

Kulturnoprosvetna dejavnost v celjskem okraju je zelo živahna. Saj pa na tem področju tudi ni dogodka, pri katerem ne bi bili udeleženi prosvetni delavci.

Pevski koncert mladih zborovodij

Dijaki celjskega učiteljišča so imeli svoje samostojno kulturnoprosvetno društvo, da bi se na konkretnem primeru društvenega delovanja pripravljali na poznejše izvenšolsko delo v društvih. Na vrlinah in napakah svojega društva naj spoznavajo vse dobre in slabe strani kulturnoprosvetnega dela, se urijo in vadijo v vsem, kar jim bo pozneje koristilo. Na zadnjem občnem zboru so pa sklenili, da se kot samostojna mladinska sekcija priključijo prosvetnemu društvu »Svoboda« v Celju, da bi se tako tesneje povezali tudi z našim delavstvom.

Njihov mešani zbor je že večkrat samostojno nastopil. Na zadnjem koncertu dne 4. aprila so pripravili Celjanom posebno presenečenje. Na sporedu je bilo 22 umetnih in narodnih pesmi, ki so jih zapeli pod vodstvom mladih dirigentov iz lastnih vrst. V mešanem zboru, ki šteje nad 120 pevcev, so imeli poseben zborovodski tečaj pod vodstvom svojega pevovodje prof Borisa Ferlinca. Ta koncert so izrabili, da tudi kot dirigenti preizkusijo svoje znanje. Nastopilo je 20 dirigentov in pokazalo, kako se uživljajo v glasbeno umetnost kot pevci in zborovodje. Mnogokje imajo prosvetna društva največ težave v tem, ker jim primanjkuje zborovodje. Vsega priznanja vredna je torej težnja celjskega učiteljišča, da pomaga izpolniti to vrzel. Cvetje in živahno odobravanje občinstva je nagradilo pevce in mlade zborovodje.

Celjski Mladinski dom Tončke Čečeve ob svoji desetletnici

Takoj po osvoboditvi so razkošno vilo bivšega tovarnarja Westna ob Mariborski cesti spremenili v Dom igre in dela. V njegovi oskrbi je 71 otrok, med katerimi so tri obojestranske in več enostranskih sirot. Velik del teh otrok je takih staršev, katerim današnja družba ne more zaupati vzgoje lastnih sinov in hčera. Vzgojno delo v takem domu ni lahko. Že nekaj let upravlja in vodi ta dom učiteljica Ema Koželjeva. Ob strani ji stoje vzgojiteljice in učitelj Franc Košutnik, ki po svojem razrednem delu na I. osnovni šoli prihaja v dom vzgajat še to mladino. Posebnost njegove vzgoje je v tem, da zna mladino vsestransko zaposliti.

Sedmega aprila so imeli poseben praznik. Obhajali so 10-letnico obstoja Mladinskega doma. Pod vodstvom svojih vzgojiteljev so otroci priredili slavnostno akademijo, ki je bila posvečena tudi materi in prazniku pomladi. Od uvodnega govora v spomin na junakinjo Tončko Čečevo do zadnjega prizora pomladi so nastopali zdaj posamezno zdaj v skupinah, vmes pa je igral njihov tamburaški zbor. Trudapolno in požrtvovalno delo prosvetnih delavcev se vidi šele tedaj, ki pride do izraza na takih javnih prireditvah.

Otvoritev ljudske knjižnice in čitalnice v Braslovčah

ki je bila v nedeljo, dne 8. aprila, je ponoven dokaz učiteljevega dela na vasi. Nekoč in še danes napreden trg je po osvoboditvi imel svoj KUD, ki je zaradi nedelavnosti zaspal. Vsa prizadevanja za poživitev niso zalegla. Zato so začeli misliti na ustanovitev novega prosvetnega društva. Te naloge se je z največjo požrtvovalnostjo lotil šolski upravitelj France Kolar. In kako mu je uspelo! Krog sebe je zbral najagilnejše može in žene in že so se lotili dela. V občinski hiši so iztaknili dve sobi, primerni za knjižnico in čitalnico, prostore, ki bi lahko služili tudi za društveno delovanje. Prošnja občini za denarno podporo je uspela. Toda denarja je bilo premalo. Za ljudsko knjižnico je treba novih knjig in omar in k temu še delovna miza v obliki pulta. Čitalnica mora dobiti udobne mize in stole, polico za revije, časopise in šahovske garniture. Slikane stene, moderne zavese, lestenci, cvetlice in umetniške slike na stenah naj vabijo mladega in starejšega obiskovalca čitalnice. Započeti je treba nabiralno akcijo. In uspeh? Dvesto tisočl Knjižnica se poveča za 500 knjig, za revije — 20 po številu — so potrebne mape, za časopise okvirji. Sedaj pa svečana otvoritev, ki jo naj spremlja dostojna kulturna prireditev. To je samo bežna slika podrobnega dela, ker vsega ni mogoče opisati. Nedelja. Ob 10. uri ustanovni občni zbor Prosvetnega društva, ob enajstih otvoritev knjižnice in čitalnice, ob 12. uri kosilo za povabljene goste. Ob treh popoldne koncert v dvorani Partizana, nato družabni večer. V teh skopih besedah je zajeto vse tisto podrobno delo, ki gre skozi možgane in roke prosvetnega delavca. S ponedeljkom pa zopet na delo na dveh šolah, ker je tretja — kmetijsko gospodarska — že zaključila svoje šolsko leto.

-nik

Založba »Obzorja«

»CICIBAN BERE« — do 10. aprila bo izvršen ponatis tega dopolnilnega berila, ki so ga s tako velikim zanimanjem sprejeli otroci in prosvetni delavci. Tudi ta naklada je razprodana z malenkostnim ostankom, ki ga bodo šole še dobile, če takoj pošljejo naročnino. Ravno ta knjižica je dokaz, kako nujna je čimtesnejša povezava med založbo in prosvetnimi delavci. Pripravljamo že naslednje berilo, pri katerem bomo upoštevali vse pripombe, nasvete in predloge prosvetnih delavcev, ki jih naj sporočijo založbi. Prihodnja knjižica bo še bolj bogata in ilustrirana.

»BILO JE NEKOČ« — prvi trije zvezki, ki so izšli, so vzbudili veliko zanimanje. Otroci radi segajo po njih in si s tem dopolnjujejo zgodovinsko tvarino. Tudi cena je primerna, broširani zvezek 40 din, kartonirani 70 din. Potrebno je le, da učitelji zainteresirajo učence za tovrstno literaturo, ki je novost v pripomočkih za poglabljanje in poživitev pouka.

Prav te dni bo izšel 4. zvezek te zbirke. Obsega dve poglavji: prvo poglavje »POGUBNI OBLAK« obravnava napad kobilic na Gornji grad in kako ga je doživljal srednjeveški benediktinec iz Furlanije. Drugo poglavje »ČRNA SMRT« je oris trpljenja našega ljudstva v času epidemije kuge. S poznavanjem zgodovine slovenskega naroda je ustvarjen najboljši temelj za ljubezen do domovine in je predpogoj za vzbujanje interesa za zgodovino drugih narodov. Tudi to knjižico je napisal Oskar Hudales, kar nam zagotavlja, da je napisana tako, da jo bodo otroci radi prebirali. Ta zbirka pa je namenjena tudi starejšim bralcem. Vsi zvezki so opremljeni z ilustracijami Janeza Vidica.

Mate Lovrak: »DEČEK KONZUL«. Dotiskana je mladinska povest pod gornjim naslovom. Napisal jo je hrvatski pisatelj Mate Lovrak z ilustracijami Slavka Tiheca in v prevodu Dušana Mevlje. Knjiga je najprimernejše čtivo za mladino in nov prispevek k poznavanju mladinske literature sosednjega naroda.

Branko Hofman: »ZA OBLAKI SO ZVEZDE« — izvirna poezija. V tej zbirki se nam predstavlja Hofman kot samonikel in izrazit lirik. Njegovi verzi so pesem, njegova poezija je motivično bogata, tematično slikovita in zelo uglajena. Avtor se uspešno uveljavlja v dramatiki in kot časnikar. To je njegova druga pesniška zbirka, ki pomeni izdatno obogatitev naše literature.

R. M. Wallishfurth: »SOS — LETEČI KROŽNIKI«. — Skrivnostni leteči krožniki so vznemirali in še vedno vznemirjajo svet. Vedno znova beremo poročila o njih. Po zamisli pisatelja prihajajo ta telesa z neznanega planeta, kjer je življenje prehitelo razvoj na naši zemlji za mnogo tisočletij. Na osnovi najnovejših dognanj sodobne znanosti in tehnike opisuje spopad članov neke obveščevalne službe s tujimi bitji iz vsemirja. Knjiga bo izšla v prihodnjem mesecu.

»PRAVLJICE« za mladino. Še v prvi polovici tega meseca bodo dotiskani nadaljnji štirje zvezki pravljic, ki so že tako lepo razširjene med našo mladino. Izšli bodo naslednji zvezki:

Ema Robnik: »Grozdje stare Magdičke«;
Ema Robnik: »Grad Sočva Močva« (norveške narodne);
Ema Robnik: »Kovane dogodivščine (keltska) — in
Ema Robnik: »Vodna roža« (češke narodne).
Cena 40 din za broširane in 70 din za kartonirane.

Akcija založbe za povezavo s prosvetnimi delavci lepo napreduje. Dnevno prihajajo podpisane pogodbe, mnenja in predlogi. Iz tega sklepamo, da je akcija zdrava in potrebna. Razumljivo pa je, da se borimo z začetnimi težavami, ki nastajajo. Vsekakor je možno vse to prebresti in ustvariti res trdno organizacijo, ki bo v prospeh šole in prosvete.

ORGANIZACIJA LJUDSKE OBLASTI V FLRJ

V najkrajšem času bomo razposlali prospekte za naročilo nazorne stenske slike o organizaciji ljudske oblasti v FLR Jugoslaviji. Ta stenska slika, ki bo nalepljena na platno in bo stala oca 1000 din, je nujno potrebna vsem šolam, uradom in ustanovam. Na podlagi te slike ne bo nobena težava pojasniti našo oblast z vsemi odtenki, od Zveznega Izvršnega sveta in Skupščine preko republike in okrajev do občine. Podrobnosti bodo razvidne iz prospekta.

(Nadaljevanje z 2. strani)

strojnega oddelka še krojaški in čevljarski oddelek, je soraznerno dober. Zanimivo je, da ima najboljši uspeh Tesarska mojstrska šola v Ljubljani in Mojstrska šola v Mariboru, ki imata skoraj same honorarne predavatelje. Na splošno se lahko tudi pri teh šolah ugotovi, da honorarni predavatelji mnogo milejše ocenjujejo dijake, kakor pa stalno nastavljeni predavatelji.

Največje pomanjkljivosti na teh šolah, ki bistveno vplivajo na učni uspeh, so:

a) Pomanjkanje kvalitetnih učnih moči, inženirjev z industrijsko in šolsko prakso.

b) Pomanjkanje učbenikov in učil.

c) Pomanjkljivi šolski prostori.

Učni načrti mojstrskih šol bolj ali manj zadostujejo potrebam. Trenutno se namreč vpisujejo v te šole v precejšnji večini kvalificirani delavci, ki nimajo najboljše predizobrazbe. Ker se pa nivo učnih načrtov za industrijske šole, ki jih je odobril Svet za prosveto in kulturo, bistveno ne razlikuje od nivoja učnih načrtov mojstrskih šol, bo v bodočnosti, ko bomo imeli dovolj absolventov kvalitetnih industrijskih šol, pouk na mojstrskih šolah po obstoječih učnih načrtih samo še ponavljal snov iz industrijskih šol. Zato se bodo morali v bližnji bodočnosti revidirati učni načrti za mojstrske šole.

V glavnem pa veljajo za mojstrske šole pripombe kot za srednje strokovne šole tehniške smeri.

Na administrativnih šolah je le 25% negativno ocenjenih dijakov, kar zadovoljuje. Obe šoli imata staro tradicijo in razpolagata z izkušenimi učnimi močmi.

Dejstvo, da na mojstrskih šolah in administrativnih šolah skoraj ni ponavljalcev, dokazuje, da se ocenjevanje ob koncu šolskega leta zelo »omili«.

Tečaj za eksperimentiranje pri pouku fizike na nižjih gimnazijah oziroma v višjih razredih osemletk

Pouk fizike ob eksperimentih je nujen, če hočemo odpraviti verbalizem pri tem predmetu. Za tak način pouka pa so pri nas sedaj še precej slabi pogoji, deloma zaradi pomanjkanja učil v šolskih zbirkah, deloma pa tudi zato ker učitelji fizike nimajo tovrstne izobrazbe. Zato bo pedagoški center pri SPK LRS v Ljubljani v zvezi z Društvom matematikov in fizikov LRS organiziral od 27. junija do 10. julija tečaj za nižjo stopnjo fizikalnega pouka. Tečaj bo v Ljubljani v Fizikalnem inštitutu Jožefa Štefana in še v drugih prostorih, če bo potrebno. Program za tečaj sestavlja Društvo matematikov in fizikov LRS, ki bo veselo tudi vsake pobude, ki bi prišla s terena. Naslovite pa take pobude na Društvo matematikov in fizikov LRS Ljubljana, poštni predal 253.

Tečaj je v glavnem zamišljen tako, da bi udeleženci čimveč delali eksperimente sami in si tako pridobili v tem večjo prakso. Za zadostno in učinkovito pomoč pri tem delu, kjer bo treba, bo preskrbljeno. Poleg dela udeležencev samih pa bi bilo tudi nekaj predavanj z eksperimenti ter nekaj splošnih predavanj (na primer o pomenu in izkoriščanju eksperimenta pri fiziki, način pouka fizike in ocenjevanje, organizacija in izpopolnjevanje zbirk, fizika in politehnična vzgoja itd.) in še nekaj pedagoških predavanj. Ves čas tečaja bi poslovala tudi svetovalnica o fizikalnem pouku za vsa vprašanja tega pouka. Organiziranih bo tudi primerno število kratkih ekskurzij

Tečaja se morajo udeležiti vsi, ki poučujejo fiziko na nižji stopnji. Seveda priporočamo onim, ki so interesenti tudi za tečaj opisne geometrije, da se udeleže tega tečaja. V načrtu je namreč, da se prihodnje leto organizira tudi tečaj za pouk fizike na višji stopnji, tega bi se lahko udeležili oni, ki se letošnjega ne bi mogli.

Stroške za tečaj bo kril SPK LRS, stroške za udeležbo na tečaju pa bi nosili okraji oziroma občine, iz katerih bi prišli udeleženci. Zato je treba okrajne in občinske svete za prosveto za to zadevo zainteresirati.

Tovariši, ki se želijo udeležiti tečaja, naj se čimprej prijavijo Pedagoškemu centru pri SPK LRS v Ljubljani; tisti izven Ljubljane, ki računajo gotovo na pomoč pristojnega prosvetnega organa, soglasno s tem prosvetnim organom. Onim, ki se ne bi prijavili, ni mogoče zagotoviti udeležbe, ker bo število delovnih mest organiziran[illegible] številu prijav.

F. A.

—

Tečaj za matematike in fizike

Tečaj za pouk opisne geometrije v gimnaziji. Ker je pouk opisne geometrije v okviru geometrijskega programa za V. in VI. razred gimnazije novost in večina tistih, ki poučujejo v teh razredih matematiko, nima dovolj prakse za ta pouk, bo organiziral Pedagoški center pri SKP LRS v zvezi z Društvom matematikov in fizikov LRS tečaj za pouk opisne geometrije. Tečaj bo od 27. junija do 10. julija 1956 verjetno v Ljubljani. Na njem bodo obravnavali strokovno in metodično stran naši najboljši strokovnjaki in učitelji tega predmeta. Program bo sestavilo Društvo matematikov in fizikov v sporazumu s Pedagoškim centrom. Vendar se tudi pobude za program s terena dobrodošle. Ko bo program sestavljen, bo objavljen tudi v Prosvetnem delavcu. Morebitne pobude za program pošljajte **Društvu matematikov in fizikov LRS, Ljubljana, poštni predal 253.** Tečaja se morejo udeležiti vsi, ki pridejo v poštev za pouk opisne geometrije v višji gimnaziji, torej tisti, ki poučujejo ali nemaravajo poučevati opisno geometrijo bodisi kot obvezen ali neobvezen predmet.

Stroške za tečaj bo kril SPK LRS, stroške za udeležbo na tečaju pa bi nosili okraji oziramo občine, iz katerih udeleženci pridejo. Zato je potrebno okrajne in občinske svete za prosveto za to zadevo zainteresirati.

Zainteresirani tovariši naj se čimprej prijavijo **Pedagoškemu centru SPK LRS v Ljubljani;** tisti izven Ljubljane, ki seveda računajo na pomoč pristojnega prosvetnega organa, soglasno s tem prosvetnim organom. Onim, ki se ne bi prijavili, ni mogoče zagotoviti udeležbe.

F. A.

Premestitve, namestitve, upokojitve

16. seznam

UČITELJI:

Berce Angela hon. nameščena na osnovni šoli v Leskovcu pri Krškem

Bibianko Alfred imenovan za upravitelja osn. š. v Radljah ob Dravi.

Binder Saša iz Planine dodeljen osn. š. v Pilštanju.

Bocak Zdenka dodeljena osn. š. v Slovenj Gradcu.

Bonetti-Bonifacio Marija hon. nameščena na ital. osemletni š. v Sečovljah.

Božič Miroslav na n. g. v Senovem razrešen po prošnji 31. 12. 1955.

Bratina Danilo dodeljen elektro gospodarski š. v Cerknem za delo v internatu.

Čebular-Rakuša Marija na osn. š. v Framu po prošnji razrešena 31. 12. 1955.

Čermelj Terezija dodeljena osn. š. v Kortah.

Crešnik Vlasta z osn. š. v Šentjanžu pri Dravogradu na osn. š. v Vuzenici.

Crešnjar Elizabeta s V. osn. š. v Mariboru na osn. š. Tezno-Maribor.

Furman Milena dodeljena osn. š. v Blagovni

Gorič Marija dodeljena osn. š. Pince pri Petišovcih.

Gosner Milena dodeljena nižj. gimn. v Šentvidu pri Stični.

Gregorn Ana postavljena za upravitelja osn. š. Sedraž pri Laškem.

Heiman Vida postavljena za inšpekt. za predšol. vzgojo OLO Maribor.

Jovan Leopold iz Šentlovrenca na Dol. v Ljubljano, v dom vaj. š. za gradb. stroko.

Jurko Stane, uč. v pok., hon. nameščen na II. gimn. v Celju.

Kalan Marija z italij. osemletne š. Sečovlje na ittalij. osn. š. Prade.

Kobal Frančiška dodeljena osn. š. v Letušu.

Kocbek Bruno iz Jurjevskega dola v Zg. Kungoto in postavljen za uprav. osn. š.

Kocijan Marija dodeljena osn. š. v Lenartu v Slovenskih goricah.

Kompare Josip konor. nameščen na osn. š. v Dobravljah.

Kovač Francka hon. namešč. na n. g. v Ribnici na Dol.

Meglič Janez postavljen za upravit osn. š. v Križevcih pri Mur. Soboti.

Melinc-Kac Marija z osn. š. v Vuzenici na osn. š. v Dravogradu.

Memon Marija honor. namešč. na osn. š. Crnotiče.

Mozetič Bogdana namestitev na ženski obrtni šoli v Kopru.

Ovček Irma nameščena na osn. š. v Ženavljah.

Perič Bruno z ital. osn. š. Pradena italij. osn. š. v Kopru.

Poberaj Antonija z osn. š. Vel. Gaber na n. g. v Šmarjeti pri Novem mestu.

Pesjak Jožefa nameščena na osn. prehodni mladinski dom Slave Klavora v Mariboru.

Pavčič Olga z osn. š. Tezno v š. v Zagorju ob Savi.

Petrič Joža z osn. š. Podbočje na osn. š. Gabrje, okr. Novo mesto.

Plišič Josip na osemletni šoli v Dekanih upokojen s 15. 9. 1955.

Podvršič Estera honor. namešč. na osn. š. v Dutovljah.

Primožič Rudolf postavljen za ravnatelja n. g. v Selnici ob Dravi.

Prinčič Vladimir nameščen na osemletno šolo v Sečovljah.

Rojc Andrej honor. namestitev v okr. Koper.

Rus Anka honor. namestitev na osn. š. Gorica obč. Senovo.

Seručar Marija, uč. v pok., honor. nameščenka na osn. š. v Slovenskih Konjicah.

Stanič Srečko postavljen za upravit. osn. š. v Vuzenici.

Šebart Franc postavljen za šol. inšpektorja OLO Maribor.

Šraj Mihaela nameščena na osn. š. v Idriji.

Štern Angela iz Kostanjevice na Kiki na osn. šolo Otočec ob Krki.

Thuma Aleksander postavljen za uprav. osn. š. Planina na Pohorju.

Urbanc Rihard postavljen za upravit. osn. š. Konjšica, okr. Trbovlje.

Verstovšek Milica z osn. š. Zg. Šiška Ljubljana na V. osn. š. v Mariboru.

Zorko Božo z osn. š. v Rušah na osn. š. Slivnik na Pohorju.

Zupančič Jože z osn. š. v Tržiču k kmetijski zadrugi v Dol. Topličah.

Žnidarič Marta postavljena za upravit. osn. š. Pod Graško goro.

PROFESORJI:

Cigoj Marjan na n. g. v Svetem pri Kommu vpoklican v JLA.

Frelih Majda honor. namest. na n. g. v Šentrupertu pri Mokronogu.

Hvastja Franc honor. namest. na gimn. v Kočevju.

Kastelic-Grkovič ing. Ivana nameščena na kmetijski š. na Grmu pri Novem mestu.

Kavčič Jože honor. namešč. na n. g. v Polhovem Gradcu.

Kozamernik Marjan z n. g. v Ljutomeru na III. gimn. v Kranju.

Kukovič Pavla z gimn. v Murski Soboti na gimn. v Črnomlju.

Medvešček Borut nameščen na gimn. Ravne na Koroškem.

Mihevc-Urbajs Marija namestitev v okr. Trbovlje, na n. g. v Radečah.

Močan Viktor imenovan za pomoč. inšpektorja v okr. Murska Sobota.

Murnik Ciril nameščen na n. g. v Radečah pri Zidanem mostu.

Novak Jakob honor namest. v okr. Celje.

Pižent Vladimir po prošnji razrešen službe na italij. gimn. v Kopru.

Poljanšek Miloš nameščen na gimn. v Brežicah.

Rakuša-Debeljak Marija nameščena na n. g. Pobrežje-Maribor.

Simonič Magda honor. nameščena v okr. Celje.

Stanovnik Justin nameščen na gimn. Ravne na Koroškem.

Vizovišek Anton po prošnji razrešen službe na II. gimn. v Mariboru z 31. 12. 1955

PREDMETNI UČITELJI:

Kolarič Marjan z gimn. v Črnomlju v Zagreb.

Lorber Franc postavljen za ravnatelja n. g. v Svečini.

Lorenčič Branko ravn. n. g. imenovan za uprav. osn. š. in uprav. otr. vrt. v Rušah.

Medved Jakob imenovan za uprav. o. š. Crna pr. Prevaljah.

Radivojević Božena dodeljena n. g. v Tržiču.

Rakovec Franc nameščen na gimn. na Jesenicah.

Slivnik Anton dodeljen n. g. v Rogaški Slatini.

Žigon-Mravljak Petrca namest. na n. g. v Radljah ob Dravi.

STROKOVNI UČITELJI:

Bertol Stanko z gimn. v Črnomlju na n. g. Šmarje pri Jelšah.

Hrovat Rajmund namestitev na glasb. šol. v Kopru — podružnica šola.

Lavrenčič Marija po prošnji razrešen službe na kmet. šoli v Ložah.

Milić Sava honor. namestitev za pouk telesne vzgoje v Ljubljani.

Novak Franc nameščen za pouk predvoj. vzgoje v Mariboru.

Roškar Ivan dodeljen železniški industrijski šoli v Mariboru

UČITELJI PRAKTIČNEGA POUKA:

Bevc Albina nameščena na osn. š. v Slovenski Bistrici.

Breška Breda honor. namešč. na nižj. kmetijski gospodinjski šoli v Šentjurju.

Kornac Ana honor. namešč. na nižji kmet. gospod. šoli v Dutovljah.

Memon Ciril nameščen na vajen. šoli v Izoli.

Pegan Dora nameščena na niž. kmet. gospod. šoli v Dutovljah.

Pišof Josip nameščen na vaj. š. za razne stroke I Maribor.

VZGOJITELJI(CE):

Golanda Ana nameščena v otr. vrtcu v Sežani.

Grgič Marija iz Čežarji v otr. vrtec v Postojni.

Kovačič Polda dodeljena otr. vrtcu v Krškem.

Sinnreich Bernarda namešč. v otr. vrtcu v Dravogradu.

Bolčina Julijana iz otr. vrtca v Tolminu v mladinski dom v Tolminu.

Cebulj Anica na razpolago za hon. namest. v okraj Ljubljana.

Goloh Ida iz otr. vrtca Pekre pri Mariboru v otr. vrtec Črna pri Prevaljah.

Kovačič Polda iz otr. vrtca pri Steklarni v Hrastniku na razpolago OLO Trbovlje.

Kristan Zmago iz doma učencev strok. šol v Mariboru po prošnji razrešen.

Milavec Melita, namestitev v okr Ptuj.

17. seznam

Učitelji:

Božič Ana, z niž. gimn. v Senovem na osn. šolo v Tomišelj pri Ljubljani;

Božič Miroslav ponoven sprejem in namestitev na osnovno šolo v Tomišlju;

Bratuž Marij z gim. v Novi Gorici na osn. šolo v Novi Gorici;

Chvatal Davorina ponovno sprejeta in nameščena v okr. Kranj;

Cimpernman Danica z osn. šole Sočerga na osn. šolo Gračišče;

Cokan Fortunat z osn. šole Dobje na osn. šolo v Šentvidu pri Grobelnem;

Cebron Ljudmila nameščena na nižji gimn. v Izoli;

Čuček Pavla iz otr. vrtca Poljane v Ljubljani na osn. šolo Ljubljana-Vič;

Divjak Milan nameščen na osn. šolo v Podlehniku;

Gorjanc Gabrijela z osn. šole v Vojniku na osn. šolo Dobje pri Planini;

Gričar Breda nameščena na osn. šoli Hrastnik-Center;

Gumilar Frančiška, upokojenka, nameščena honorar. na osn. šoli v Ptuju;

Kincl Marija honor. nameščena na nižji gimn. v Križevcih pri Ljutomeru;

Klopčič Anton, postavljen za upravitelja osn. š. Mlinše, okraj Trbovlje;

Krasnik Radivoj razrešen v mladinskem obm. okrevališču RK na Debelem rtiču;

Krebelj Ana, na nižji gimn. v Beltincih, upokojena s 1. 1. 1956;

Makarović Vlado z gimn. v Postojni na vajensko šolo v Postojni kot v. d. uprav.;

Martelanc Teodora iz Barkovelj pri Trstu v okr. Koper;

Martinčič Mara, imenovana za upravitelj. osnovne šole Kal nad Hrastnikom;

Peček Angela imenovana za upravit. osnovne šole Vrhovo pri Radečah;

Piltaver Magda iz Sevnice na osn. šolo na Vidmu pri Krškem;

Plemelj Matilda z osn. šole Sp. Šiška na osnovno šolo Ljubljana-Moste;

Pogačar Vida imenovana za upr. osn. šole Mamolj, okraj Trbovlje;

Pohar Darinka imenovana za upravit osn šole Turje;

Povh Maksimilijana na osn. šoli v Polhovem Gradcu upokojena s 30 sept. 1955;

Ranker Milena honor. nameščena na osn. šolo Sečovlje;

Sabadin Ljudmila iz dij doma ozir. osn. šol. v Kopru premeščena na osn. šolo Rižana;

Simončič Marija ponoven sprejem in namestitev na osn. šoli Ljubljana-Ledina;

Slamnik Zdravko z osn. šole Zagradec v internat ribiške šole v Piranu;

Šter Janez nameščen na osn. šoli Trebije, obč. Gorenja vas;

Turčinović Jože z italij. osemletne šole v Izoli na gimnazijo v Kopru;

Vilčnik Emil z osn. šole Gračišče v vzgajališče v Verženju;

Volk Aloizij, iz dij. doma v Tomaju na osn. š. Sočerga in postavljen za upravitelja;

Zupan Slivo na vajen. šoli gradbene stroke v Ljubljani razrešen 30. septembra 1955;

Marion Sikst od SPK LRS k OLO Koper;

Mehora Drago od OLO Ljubljana k SPK LRS;

Profesorji:

Dolenc Herman od VP 2143 Šentvid - Ljubljana na XII gimn. v Ljubljani;

Ferluga Jerica, nameščena na glasbeni šoli v Kopru;

Kolšek Anton honor. nameščen na gimn. v Celju;

Kralj-Plesteniak Marija dodeljena ekonom. sred. šoli v Kopru;

Kramar Janez iz muzeja NOB LRS v muzej v Kopru kot kustos;

Kukovič Pavla z gimn. v Murski Soboti na gimn. v Črnomlju;

Mervič ing. Branko s TSS v Ljubljani na PMF fakulteto univerze v Ljubljani;

Milosavljević Radmila z XII. gimn. v Ljubljani na X. gimn. v Beogradu;

Pajk ing. Angela iz želez. transport. podjetja v Ljubljani na TSS v Ljubljani;

Počkaj Dragomira nameščena na gimn. v Črnomlju;

Ribičič-Zaic Katarina nameščena na učiteljišču v Kopru;

Skubic Tomislav nameščen na TSS v Ljubljani;

Žvan Anton s VII. gimn. v Ljubljani na PMF fakulteto univerze v Ljubljani.

Predmetni učitelji:

Cetin Marjan nameščen hon. na XII. gimn. v Ljubljani;

Dernovšek Joža zač. hon. nameščena v okr. Celje;

Grafenauer Gorazd nameščen na glasbeni šoli v Ljubljani-Center;

Hanzeli Mladena nameščena na gimnaziji v Črnomlju;

Kogoj Oskar nameščen na gimn. v Ajdovščini;

Medja Karel nameščen na nižji gimnaziji v Tomaju;

Ponikvar Anica nameščena na nižji gimnaziji v Ljutomeru;

Vardjan Miran z nižje gimn. v Litiji na PMF fakulteto univerze v Ljubljani;

Založnik Mira iz Borovnice na gospodinjsko šolo v Trbovljah;

Zelnik Cecilija z osn. š. Leše na osn. š. v Tržiču.

Strokovni učitelji:

Ahac Majda z gimn. v Trbovljah na nižji gimn. v Hrastniku;

Avsec Vladimir na gradb. srednji šoli v Ljubljani razrešen po prošnji 30. 11. 1955;

Debelak Marjan nameščen na vajenski šoli za razne stroke v Kranju;

Gašperin Angela iz cent. otroš. dispanzerja na šolo za otroške negovalke v Lubljani;

Jalen Iva s kmetij. šole Poljče na nižjo gimnazijo v Radovljici;

Kekec Marija nameščena na kmetijski šoli Turnišče pri Ptuju;

Klopčič Tatjana nameščena na administrativni šoli v Ljubljani;

Kožar Jernej ref na vajen. š. avtomehan. stroke v Ljubljani k ECZ v Ljubljani;

Lukman Jožica nameščena na kmetij. š. Turnišče pri Ptuju;

Munda Marta na niž. kmet. šoli Ravne (Koper) razrešena po prošnji 31. 12 1955;

Potočnik Marjana iz tečaja za gospodinjstvo v Ložah na kmet. š. Lože (Gorica);

Primar Veronika s čipkarske šole na osnovno šolo v Ilirski Bistrici;

Slokan Marija z žen. obrt. š. v Kopru na ekonom. sred. šolo v Kopru;

Strnad Ivana s čipkarske šole Materija na nižj. gimn. Herpelje.

Učitelji praktičnega pouka:

Burger Kristina nameščena na gimn. v Ptuju za pouk ž. r. d.;

Dolenc Stana s čipkarske šole na nižj. gimn. v Ilirski Bistrici za pouk ž. r. d.;

Kojc Alojzij nameščen na želez. industr. šoli v Mariboru;

Krajec Ivan z vajen. šole v Domžalah na vaj. šolo raznih strok v Kamniku;

Kušlor Evgen nameščen na vajen. š v Murski Soboti;

Rupnik Milka zač. hon. nameščena za pouk ž. r. d. v Ljubljani.

Vzgojitelji(ce):

Černigoj Marija zač. hon. namestitev v Kopru;

Drenik Zdenka nameščena v otr. vrtcu Bežigrad v Ljubljani;

Golja Marija iz mladinskega doma v Kopru v otr. vrtec Čežarji;

Kušar Milena zač. hon. nameščena v Mariboru;

Milavec Melita dodeljena otr. vrtcu Kidričevo;

Penič Marija, bolničar v zavodu za slepo mladino v Ljubljani, upokojena 31. 12. 1955;

Petaros Natalija v vzg. zavodu Elv. Vatovec v Portorožu razrešena 28. 2. 1956;

Povh Zofija namešč. za pom. delo v zavodu za gluho mlad v Portorožu;

Rupnik Franc honor. namest. v vzgoj. zav. v Kamni gorici;

Skuk-Pungar Leopoldina zač. hon. namestitev za pom vzgoj. delo v Ljubljani;

Stane Terezija zač. hon. namest. v otr. vrtcu Poljane v Ljubljani;

Trunk Marija honor. namest. v vzgojnem zavodu v Kamni gorici;

Gec Ida postavljena za inšpektorja za otr. vrtce pri OLO Koper.

Milkovič Marija honor. nam. v vzgojnem domu Elvire Vatovec v Portorožu,

Pintarič Nada iz otr. vrt. Maribor-Nova vas v otr. vrt. Maribor-Melje,

Sagadin Helena nameščena v otr. vrtcu v Poljčanah,

Sinreich Bernarda, preklic namestitve v okr. Murska Sobota, dodelitev v okraj Maribor.

Soba Ana nameščena v otr. domu v Framu

Wolf Franc v dijaškem internatu v Fari pri Kočevju, vpoklican v JLA.

Beležke o premestitvah prosvetnih delavcev

V današnji številki objavlja Prosvetni delavec še dva seznama premestitev, namestitev in upokojitev prosvetnih delavcev, ki so bile izvršene od začetka šolskega leta pa do zaključka I. semestra, to je do konec koledarskega leta 1955. Čeprav jma Prosvetni delavec malo prostora, je uredniški odbor vendarle sklenil, da bo eno šolsko leto objavljal kadrovske spremembe in s tem pokazal na občutno škodo, ki jo morata ob tolikih spremembah utrpeti tako vzgoja kot tudi pouk. Rezultat nam da misliti: vsak četrti šolski delavec LRS je bil v tem šolskem letu — in to v veliki meri že po pričetku šolskega leta — kakorkoli že zamenjan! Kar poglejmo sezname. Na vseh šolah in vzgojnih ustanovah imamo po stanju z dne 1. januarja 1956 skupaj 7.753 aktivnih šolnikov in vzgojiteljev. Od teh je bilo od 1. VII. 1955 do 31. XII. 1955:

premeščenih	1.127
nameščenih	563
upokojenih	34
razrešenih službe	94
postavljenih za inšpektorje	49
poslanih na študij	50
pozvanih v JLA	44
reaktiviranih	3
SKUPAJ	1.964

Ali je k tem številkam potreben še komentar? Kako daleč smo še od tega, da bomo mogli govoriti o stalnosti učnega in vzgojnega osebja.

In pri tem lani ni bilo razpisa službenih mest, kakor ga po sklepu sveta za prosveto in kulturo LR Slovenije tudi letos ne bo. Če bi uzakonili še ta demokratični način razmeščanja prosvetnih delavcev — in prej ali slej ga bomo morali — bi prišli še do usodnejših številk.

Nauk iz tega, nauk, ki velja za vse občinske in okrajne svete za šolstvo pa je tale: za težja mesta so potrebne večje nagrade, boljši delovni in življenjski pogoji; s študijskimi štipendijami je treba skrbeti za kader za določene kraje; omejiti bo treba premestitve na najmanjnejše primere, povsem pa izključiti disciplinske premestitve brez disciplinskega postopka.

Menimo, da bodo morali okrajni sveti za prosveto pomagati v teh vprašanjih občinskim svetom vse dotlej, dokler si ti ne bodo pridobili potrebnih izkušenj pri obravnavanju tega izredno delikatnega posla. Vso pomoč pa bi morale nuditi tudi naše organizacije.

Potovanje prosvetnih delavcev v Francijo

1. MENTON IN PARIZ

Komisija Združenja prosvetnih delavcev Jugoslavije za zveze s tujino bo tudi letos s sodelovanjem Francoske prosvetne lige za laično šolo organizirala tečaj francoskega jezika v Mentonu za predavatelje francoščine na naših šolah. Tečaj bo v Mentonu, ki je poznano letovišče na Rivieri.

Tečaj bo trajal tri tedne in bo posvečen v glavnem zgodovini francoske književnosti s posebnim poudarkom na današnji francoski književnosti in konverzaciji. Predavatelji bodo ugledni francoski strokovnjaki, ki jih bo odredila Francoska prosvetna liga. Po končanem tečaju bodo udeleženci preživeli teden dni v Parizu.

Cena potovanju in stroški tečaja znašajo din 50.000 za osebo.

V to ceno je vračunano: vozna karta ekspresnega vlaka III. razred od Sežane — Milano — Genova — Menton — Marseille — Pariz — Lausanne — Milano — Sežana, stanovanje in prehrana v Mentonu in Parizu, vidiranje potnega lista in »džeparac« 12.000 frankov.

V tečaj bodo sprejeti le predavatelji francoskega jezika. Pripominjamo, da je potrebno solidno znanje francoščine zaradi sodelovanja na tečaju.

V tej skupini bo 20 prosvetnih delavcev iz vse Jugoslavije.

Odhod skupine 7. avgusta.

Prijave pošljite **takoj** po svojem društvu na naslov: Republiški odbor Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije, Ljubljana, Miklošičeva 22. K prijavi priložite kuverto z znamko 15 dinarjev in svojim naslovom.

PARIZ

Tudi letos bo Komisija Združenja prosvetnih delavcev Jugoslavije za zveze s tujino organizirala potovanja naših prosvetnih delavcev v Pariz.

Namen teh potovanj je spoznavanje prosvetnih ustanov glavnega mesta Francije in njegovih kulturnih in zgodovinskih spomenikov. Udeleženci potovanja si bodo ogledali: Louvre, galerije impresionistov in moderne umetnosti, Versaille in drugo.

Stanovanje in hrana sta preskrbljeni v internatu liceja Saint Louis v središču mesta.

V Francijo bo potovalo 5 skupin s po 30 udeleženci. Vsaka skupina bo v Parizu po 14 dni. Skupine bodo odpotovale iz Beograda in bivale v Parizu tele dni:

1. skupina: 14. julija ob 23.15 odhod iz Beograda — prihod v Pariz 16. julija ob 9.05 — odhod iz Pariza 29. julija ob 19.53.

2. skupina: 21. julija ob 23.15 odhod iz Beograda — prihod v Pariz 23. julija ob 9.05 — odhod iz Pariza 5. avgusta ob 19.53.

3. skupina: 28. julija ob 23.15 odhod iz Beograda — prihod v Pariz 30. julija ob 9.05 — odhod iz Pariza 19. avgusta ob 19.53.

4. skupina: 4. avg. ob 23.15 odhod iz Beograda — prihod v Pariz 6. avgusta ob 9.05 — odhod iz Pariza 26. avg. ob 19.53.

Cena za osebo din 33.000.

V ceno je vračunano: stanovanje in prehrana v Parizu za 14 dni, vozna karta za ekspresni vlak III. razred od Sežane čez Italijo in Švico ter nazaj, vidiranje potnih listov, stroški vodiča, rezerviranje prostora v vlaku in »džeparac« 8.000 fran.

Javite se **takoj** po svojem društvu na naslov Republiški odbor Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije — Ljubljana, Miklošičeva 22. K prijavi priložite kuverto znaslovom in znamku za 15 din.

Upoštevali bomo le prijave, ki jih bodo priporočala naša društva.

Potovanje prosvetnih delavcev v Anglijo

V letošnjem letu bo Komisija Združenja prosvetnih delavcev Jugoslavije za zvezo s tujino v sodelovanju Lige za mednarodno prijateljstvo organizirala potovanje skupine 30 prosvetnih dealvcev iz Jugoslavije v Anglijo.

Namen potovanja je spoznavanje prosvetnih ustanov glavnega mesta Velike Britanije. Poleg tega je predviden ogled najznamenitejših muzejev, galerij in drugih kulturnih in zgodovinskih znamenitosti. Znanje angleščine ni obvezno, vsekakor pa je priporočljivo.

Načrt potovanja:

19. julija ob 9.20 odhod iz Beograda z Jugoslavija ekspresom.

19. julija ob 20.00 odhod iz Ljubljane z Jugoslavija ekspresom.

21. julija ob 7.14 prihod v London. —

11. avgusta odhod iz Londona v Worthing.

17. avgusta odhod iz Worthinga v Jugoslavijo.

Skupina bo torej 21 dni v Londonu in 7 dni v Worthingu.

Cena potovanja znaša 48.000 dinarjev za osebo. V ceno je vračunano: vozni listek III. razreda ekspresnega vlaka od Jesenic do Worthinga čez London in nazaj do Jsenic, hrana in stanovanje v Londonu in Worthingu, vidiranje potnih listov in »džeparac« 10 angleških funtov.

Udeleženci plačajo vozno karto do Jesenic in nazaj od kraja stalnega bivališča ter stroške za nabavo potnega lista.

Intresenti za to potovanje naj se **takoj** prijavijo Republiškemu odboru Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije — Ljubljana, Miklošičeva 22. S prijavo pošljite tudi kuverto z naslovom in znamko za 15 din.

Upoštevali bomo le prijave, ki jih bodo **priporočila naša društva.**

Tovariški sestanek

Vabimo vse tečajnike in predavatelje drugega abiturientskega tečaja od marca do junija 1946 na učiteljišču v Ljubljani (razrednik dr. Šegulova) k praznovanju desetletnice diplome. Prosimo vse tečajnike, da se medsebojno obvestijo, da bo praznovanje 5. maja 1956; zborno mesto ob 16. uri pred Domom sindikatov v Ljubljani - Miklošičeva 22. Prijave pošljite na naslov: Združenje učiteljev in profesorjev Slovenije — tov. Sonja Omahen, Ljubljana, Miklošičeva št. 22.

Delo DUP v Ljutomeru

Zaradi reorganizacije občin in okrajev je bil občni zbor DUP v Ljutomeru zelo pozno v jeseni in ga je članstvo že željno pričakovalo. Izvolili smo novi upravni odbor, ki je energično in hitro začel delati. Opazilo se je namreč, da je prejšnji odbor posvečal več pažnje le predavanjem in zabavi članstva ter plačevanju članarine, medtem ko se za individualno izobraževanje članstva ni zanimal ter zato ni dajal nobenih navodil, nalog, ni predlagal nobenih tem, ki naj bi jih člani predelali individualno ter na skupnih sestankih po šolah ali pa v sektorjih prediskutirali. V tem je čutiti močno vrzel. Edino člani predmetnih aktivov so imeli posebne sestanke, kjer so obravnavali razna didaktična vprašanja. Vse delo je slonelo predvsem na tajnici, ki pa sama ni mogla več storiti.

Novi upravni odbor, kateremu predseduje Janko Belec, si je že na prvi seji zadal več tehtnih nalog. Zaradi lažjega dela je formiral dve komisiji: komisijo za izobraževanje članstva in kulturno množično delo in komisijo za materialna vprašanja. V te komisije smo poleg članov upravnega odbora pritegnili še druge vidne prosvetne delavce.

Komisija za izobraževanje članstva se večkrat sestaja ter sestavlja program za študij po skupinah, prav tako pa razpravlja o vsebini predavanj, ki jih društvo namerava organizirati za vse člane društva. Tako smo imeli do sedaj 3 sestanke članstva, kjer smo poslušali predavanje prof. Koprive iz Maribora o avstrijskem šolstvu; nato smo razpravljali o raznih organizacijskih vprašanjih, nazadnje pa imeli predavanje prof. Gustava Siliha iz Maribora »Učitelj, ali poznaš samega sebe?«, s katerim nam je dokazal, kako veliko vlogo igra v šoli subjektivni faktor.

Da bi nudil svojemu članstvu tudi nekaj zabave, je odbor organiziral v začetku februarja za vse člane interno zabavo. Zabava je bila zelo prijetna. Vse graje vreden pa je odnos nekaterih naših članov, posebno iz Ljutomera, ki so šli raje na druge zabave, ker se jim je zdela morda naša prireditev preskromna, presiromašna, saj se je vse odvijalo brez »noblese in dekoltejev«, kar si lahko privoščijo pač le nekateri.

Naše društvo je bilo menda eno najrednejših pri plačevanju stanovskega časopisa in pedagoške literature, vendar je prenehalo pobirati denar, ker imamo v dobrem že več pedagoških knjig; nadaljevali bomo, ko prejme naše članstvo vse obljubljene in že plačane knjige.

Do konca šolskega leta predvidevamo še dvoje pedagoških predavanj. Pričakujemo tudi elaborat o reformi šolstva, ki ga bomo predelali najprej skupno z vsemi člani, nato pa še po skupinah.

Film v osnovni šoli

»Kino, kino! Danes bo spet kino. Glej, tovarišica nese filme!« slišim že od daleč, ko se približujem šoli.

»Tovarišica, ali bo za nas kino?« me vpraša droban deček iz drugega razreda. »Ne, danes bo samo za tretje razrede, gledali bomo film o apnenici.«

»Škoda, da ni tudi za nas«, slišim vzklike drugih otrok.

V tretjem razredu smo se učili o apnencu, o nastanku, nahajališčih, kako ga spoznamo in uporabljamo. Pri pouku o apnencu sem si pomagala s skiciranjem, slikami in s koščkom apnenca, solno kislino itd. Vendar mislim, da je tak pouk premalo razumljiv in nazoren. Zato je otrokovo znanje ob takem pouku minimalno, pa še to gre hitro v pozabo.

Kako lepo in življenjsko je, da po temeljiti razlagi in poizkusih ugasneš luč in na platnu ali steni se pojavijo slike apnenca. Otrok se živi v naporno delo delavcev in spremlja vsak njihov gib. Kar dih jim zastane ob napetih trenutkih, ko zažigalna vrvica gori in se plamenček bliža globoki odprtini, ki jo je delavec z vrtalnim kladivom izvrtal in napolnil z razstrelivom. Vrvica počasi izgoreva, delavci se pravočasno umaknejo. Bum! Oblaki dima se dvigajo. Sledi delo v apnenici. Otrok vidi peči, kjer žgejo apnenec in pridobivajo živo apno.

Kras skriva v svojih nedrih še mnogo neizkoriščenega bogastva. Običajno si zamišljamo ali prikazujemo Kras kot revno, pusto pokrajino. Ob obravnavi apnenca je prav, da poudarimo, kakšno bogastvo je v marmorju.

Otrok v mestu vidi palače, obložene z marmornatimi ploščami, stopnišča, stebre in druge umetnine iz marmorja. Ko vse to glega, ne pomisli od kod je ta snov, koliko truda je bilo treba, preden je bil kamen obsekan, oklesan. Kako lepo nam film pokaže lomljenje marmorja, jeklene žage, kamnoseke in proizvode iz marmorja.

Omenila sem le film o apnencu, vendar je še nešteto filmov, predvsem iz prirodoslovja, ki jih lahko posredujemo otrokom.

Res prirejamo ekskurzije, včasih pa so zaradi materialnih vprašanj težko izvedljive, posebno v oddaljene kraje. Tu nam lahko priskoči na pomoč film, saj nazorno pokaže mnogo stvari, ki jih niti razlaga niti ekskurzija ne moreta dati.

Pouk, ki je podkrepljen s filmom, je res uspešen. To posebno vidimo pri utrjevanju snovi, ko otroci lepo in sproščeno obnavljajo. Po štirih mesecih smo govorili o neki živali, ki smo jo videli v filmu. Samo omenila sem žival, pa so mi otroci vedeli povedati toliko, da sem imela prav prijeten občutek ob njih znanju

Le to je škoda, da nimamo filmov po izbiri za vse razrede osnovne šole. Čeprav imamo kino projektor, ne moremo uporabljati filma kot eno izmed učinkovitih učnih sredstev. Če bodo tovariši, ki se ukvarjajo s filmi, prisluhnili našim predlogom, mislim da se bo marsikaj izboljšalo.

S predlogi na dan! Za tretji razred bi nujno potrebovali precej filmov, ki bi osvetljevali prirodoslovno snov od nežive do žive prirode. Tu mislim na vodo, kako izkoriščamo vodno moč, ozračje (moč vetra), toplomer delo v tovarni), moč pare, kamenine, soline, pridobivanje morske in kamene soli, življenje rastlin v različnih dobah, razne živali, kot so goredo, poljski zajec in še marsikaj. Nekaj filmov o živalih, mislim, je v zalogi.

Prav bi bilo, če bi obdelali biološke enote, kot so na primer dom in neposredna okolica (živali v delo na vrtu, kaj sejemo in sadimo, vrtne škodljivce. Tu pripominjam, da je zelo lep film o kapusovem belinu. Film bi nas peljal tudi na polje ali travnik, kjer bi videli delo na polju in mehanizacijo kmetijstva. To je predvsem važno za kmečkega otroka, da bo videl, kako je treba uvajati nove stroje, ki jih naša industrija že izdeluje. Tudi na polju ne bi smeli mimo škodljivcev, ki nam prizadenejo milijonsko škodo. Pri tem bi bilo dobro povedati, kako se jih ubranimo. Zelo lepo bi lahko prikazali industrijske rastline, njih nadaljnjo predelavo in uporabo.

Naj omenim še zgodovinske oziroma domoznanske filme, saj bi neki kraj prikazali z geografskega, zgodovinskega, gospodarskega, kulturnega in prometnega vidika. Kako olajšano delo bi imeli učitelji, če bi si mogli neki kraj ali mesto ogledati z vseh teh vidikov. V Ljubljanskem barju ne bi gledali samo šote, ampak tudi vzpetine okrog, naselja, gospodarstvo in tudi zgodovinsko preteklost. Ravno tako Ljubljansko polje itd.

Koliko dela čaka naše filmske ustvarjalce; le začeti je treba. Včasih vidimo v predfilmih sijajne stvari, ki bi jih bilo dobro imeti stalno v zalogi. Ne morem pozabiti predfilma (izdelava Triglav filma) z naslovom Kost pripoveduje ali pridobivanje soli, da ne omenjam pokrajinskih filmov, kjer so prikazane tovarne z izdelki in druga bogastva; s tem se nam tisti košček naše zemlje tako približa, da kar zaživimo s tamkajšnjimi ljudmi. In če je to še v barvah, kot je bil naš film o Ohridu. Lepšega si ne moremo misliti!

Dobro bi bilo, če bi v prilogo Prosvetnega delavca priobčili še napotek o uporabi filma pri pouku. Zdi se mi potrebno ali celo nujno, da nas Kinotека v Ljubljani seznanja s filmi, ki so na zalogi, in s kratko vsebino.

Če bo večja izbira lepih, domačih filmov, bomo radi posegali po njih in jih s pridom uporabljali pri pouku; tako bo naše delo uspešnejše.

V. B.

MK

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

LISTI:

ČICIBAN štev. 7 je izšel
PIONIR štev. 8 izide 19. aprila
PIONIRSKI LIST št. 27 in 28 izide 12. in 18. aprila

KNJIŽNICA ČEBELICA (mehko vezana 50, trdo 110 din)

Semič Stanko-Daki: **Partizanček** — že izšla
Ruska narodna: **Prelepa Vasilica** — slikanica izide v drugi polovici mesca aprila
Vuk Karadžić: **Laž ima kratke noge** — zadnja štiribarvna slikanica v letošnjem šolskem letu — izide v mesecu maju

KNJIŽNICA SINJI GALEB (broš. 90, vezana 150 din)

E. Kästner: **Pikica in Tonček** — ponatis — knjiga je že v prodaji
Jules Verne: **20.000 milj pod morjem** — knjiga je že izšla
E. Bass: **Nepremagljiva enajstorica** — knjiga je že izšla
H. R. Haggard: **Salamonovi rudniki** — knjiga izide v mesecu maju

KNJIŽNICA PIONIRSKEGA LISTA:

1. štev. B. Magajna: **Brkonja Čeljustnik** — cena 90 din

CICIBANOVA KNJIŽNICA:

Matej Bor: **Ropotalo in ptice** — ilustriral M. Sedej. Cena broš. 160 din, kart. 260 din

KNJIŽNICA ZA MLADINO:

F. S. Finžgar: **Pod svobodnim soncem**, ppl. 370 din
Richard Wright: **Otroci strica Toma**, ppl. 360 din

Pred kratkim smo poslali nekaterim šolskim poverjenikom obračun njihovega poslovanja z nami. Vse te poverjenike naprošamo , da poslan obračun primerjajo s svojimi podatki in eventualni dolg poravnajo. Ob koncu šolskega leta bodo prejeli vsi poverjeniki obračun, zato naprošamo vse šolske poverjenike, da nam čimprej javijo, katere in koliko naših izdaj prejemajo oni za razširjanje med učenci in koliko šola oz. šolska knjižnica. Za vse izvode, katere prejemajo šolska upraviteljstva oz. šolske knjižnice, bomo, v kolikor boste želeli, izstavili poseben račun.